

13.září

Milá Jano, Janičko, posílám Ti v úvodu mého dopisu moc pozdravů z Matičky měst, naší stověžaté. Musím se Ti hned z kraje svého dopisu svěřit s velkou novinou. Ne, nečekáme miminko, budeme se stěhovat!

Nu, ne že bych věděla kam a za co, ale už jsme se s manželem stoprocentně rozhodli a to je hlavní!

Přišla Ti pohlednice z naší dovolené? Zamilovali jsme se!!!! Do nádherné krajiny Českomoravské Vrchoviny. Opravdu jsme si ten čas užili. Bylo to jak balzám po prožívaném stresu a shonu v Praze. Ubytovali jsme se v malém penzionku v ještě menší vesničce plné kouzelných roubených chaloupek a srdečných vesničanů. Pan hostinský nám vyšel vstříc s cenou a našimi nároky, když viděl, že máme pět dětí. Místní občané se na nás usmívali a stařenky nešetřily historkami o tom, z kolika dětí pochází a jak se jim líbí mnohočetné rodiny. Byli jsme unešeni tou atmosférou klidu a pokoje, jakoby se tam zastavil čas. Dědulové chodí večer do hospody posedět a zahrát karty, oblečení ve svátečním, nedělním, obleku a stařenky vysedávají na zápraží v zástěrách a drobí staré pečivo slepicím. Děti tam celé dny lítaly po lese oblečené do indiánského, brodily se v potůčku, prosekávaly cestu v poli kopřiv, špinavé, spokojené a my sbírali obrovské koše hub, které jsme po večerech krájeli a sušili na novinách...

Prostě; milá Jano, to se nedá s velkoměstskou náladou vůbec srovnat. Pryč z toho smogu, špíny a spěchu. Abychom stvrдили svoje rozhodnutí, rozhodli jsme sítě po okolí, jestli někdo o něčem k prodeji neví a tak. Všichni kontaktovaní vypadali, jakože by to neměl být problém, určitě se poptají a dají nám vědět. Však v každé takové vesnici vidíš několik prázdných domků a chalup, určitě brzy objevíme tu pravou pro nás a vysněná idyla se stane skutečností. Úplně se vidím uprostřed luhů a hájů, obklopena našimi vesele švitořícími dětmi s krásnou chaloupkou a malým hospodářstvím za zády.

Po návratu do Prahy mi to tu začalo všechno připadat ještě příšernější. Praha nás přivítala smogovým oparem a rušným silničním provozem zběsilých řidičů. Ve finále jsme nemohli ani zaparkovat a museli vzít zavděk místem tři sta metrů od domu, takže se nám to přenášení zavazadel a dětí docela zkomplikovalo. Nehledě na to, že těch tři sta metrů se podobalo slalomové dráze mezi psími exkrementy. Nutno podotknout, že některé děti slalom ještě nezvládají a tak jsem měla k vybalování ještě další program, umývání podrážek. Fuj, jak já tu Prahu nesnáším, už bychom byli pryč! Včera jsem si telefonovala s mamkou, víš, že ona také chová nějaká ta zvířata a jak jsem tak v pozadí v jejím sluchátku slyšela kokrhat kohouta a bečet ovečky, jeřda, to ještě více navnadilo, jakoby na mne kývala budoucnost přívětivým hlasem.

Věřím, že naše rozhodování vede Pán Bůh a ty víš, že naše touha po vesnici se pomalu krystalizovala již delší čas. Teď nazrála.

Tvá optimisticky naladěná přítelkyně Alena

24. listopadu

Ahoj Jančo, dík za odpověď a praktické rady, ale určitě nechceme na malé město. Vím, že tobě a tvé rodině to vyhovuje, ale my jsme jiné povahy. Představovali bychom si úplnou samotu někde pod lesem, nebo na kraji malé vesničky. Hlavně daleko od civilizace!!! Stylový dům, třeba alespoň částečně roubený a nebo dřevěný, prkenná podlaha, dřevěné okenní rámy, trámy ve stropu, však znáš můj vkus. Tak mi, prosím tě, nerad' dům z 80.let. Já vím, že těch jsou plné realitky a jsou i cenově dostupnější a v lepším technickém stavu, hned obyvatelný, ale nezlob se na mě, jsou to takové funkcionalistické hrůzy bez osobního kouzla. Neumím si představit, že bychom se do něčeho takového nastěhovali. Takové domy mě připadají neosobní, bez duše a nevěřím, že jim ji lze vdechnout.

Navíc je mi odporná taková ta maloměstská přetvářka a hraní na hogo fogo, láká mě prostota vesnice a obyčejnost všedního života naplněného prací. No a jak píšeš o výhodách takové té občanské obslužnosti; doktoři, úřady, školy, tak myslím, že to taky nebude tak horké. Však to člověk nepotřebuje denně a spousta úřadů se dá vyřídit třeba emailem, nemocní také nebýváme, kdyžtak se dá dojet autem, nebo autobusem, opravdu si myslím, že malá zapadlá vesnička bude to pravé ořechové.

Zatím hledáme po internetu a rozhazujem sítě na další a další strany, věřím, že dům snů na nás čeká, někde uvnitř to tak cítím. Začala jsem balit. Jako důkaz, že tomu i tak věřím. Manžel zase naše plány oznámil svému zaměstnavateli, aby byl připravený, že někdy časem odejde a mohl se podle toho zařídit. Jsou oba křesťané, pracují jako tým, je to fér vyložit karty na stůl. Zaměstnavatel reagoval velice vstřícně a dokonce naznačil, že by manžel mohl svou práci pro něho vykonávat i na vesnici! Haleluja, Bůh žehná našim plánům.

Jinak — nastaly podzimní plískanice a s tím spojené rýmy a nemoci. Většinu času trávíme doma, neboť pražské parky se proměnily v kaluže bláta, špíny a psích bobků. Je to krize trávit zimu v Praze. Jestli napadne sníh, smíchá se s tím vším humusem a děti se v tom budou pokoušet bobovat a já je pak budu doma odbahňovat vybavena gumovými rukavicemi a dezinfekcí. Toužím po zamrzlých pláních, úplně vidím, jak se tam proháníme na běžkách, zatím co děti bobojí na kopečku, skákají do závějí a bruslí po rybníce na návsi. . .

Loučí se tvá, radostné věci vyhlížející, přítelkyně Alena.

18. prosince

Milá Janičko, zdravím tě z vánočně naladěné Prahy! Jé, vy se máte, že už u vás leží sníh, byť jen slabý poprašek. Tady, tradičně, nic, jen šed' a ponuro. Blížící se Vánoce připomíná hlavně výzdoba ulic, výkladních skříní, davy lidí v obchodech a koledy hrané z rozhlasu v hypermarketu. Připadá mi, jako bychom si na ty Vánoce tak trochu hráli a pomocí kulis vytvářeli náladu, co má tryskat z radostného očekávání zevnitř ven. Místo toho to jde naopak. Do našťvaných, uspěchaných srdcí se vlamuje zvenku dovnitř docela násilně.

Minulý víkend jsme byli u rodičů ve východních Čechách a domluvili si první prohlídku domečku na Vysočině. Vybrali jsme si po internetu, z nabídky realitních kanceláří. Děti jsme nechali u rodičů a udělali si takový malý výlet. Měli jsme slavnostní náladu, asi jako bychom si jeli pro dítě do porodnice. Takhle nějak bych si představovala Boží vedení; jasná, radostí naplněná cesta. Všechno klape, události do sebe zapadají jako kousky puzzle.

Domek byl opravdu krásný, dobře udržovaný, stylový, ale měl pár nedostatků, které mi připadaly důležité. Například by se muselo udělat schodiště do podkroví a také byla nehezká kuchyň. Navíc, a to mě dostalo nejvíc, si realitní makléř nepřímou řečí řekl o úplatek. Naznačil, že nemovitost je velmi výhodná koupě a zájemců je více a za pouhých pět tisíc by se to nějak dalo zařídit... Tyhle okolnosti způsobily ve mě zmatek a odpor k dalšímu jednání o nemovitosti. Šimon byl stále prodchnut počáteční náladou a bral to jako potvrzení, že máme do koupě jít a nutné úpravy by nebyly tak náročné.

Cestou zpět, právě když jsme se o těchto dojmech dohadovali, jsme dostali na zamrzlé vozovce smyk. Byli jsme v kopci, kousek od vrcholu. Začali jsme se točit v protisměru a během druhé otáčky skončili v příkopu. Jen co jsme sjeli mimo vozovku, přerítily se okolo rozjetý kamion. Srážku jsme minuli jen o vlásek. Dalších dvacet minut nás mýjela auta a nikdo nezastavil, ačkoliv nemohli tušit, zda nejsme zranění či nepotřebujeme pomoci. Nakonec jsem stopla auto a nechala se přepravit do sousední vsi, kde jsem sehnala chlapíka s traktorem, který byl ochotný pro Šimona s autem dojet a vytáhnout ho. Dopadlo to dobře, brzy jsme mohli pokračovat v cestě i hádce. Opět jsme prožité události každý interpretoval jinak. Pro Šimona to byl důkaz Boží přízně a ochrany a správné cesty, pro mne nepřízně a nutnosti hledat dál a jinde.

Tak a co teď s tím? Třeba se časem uvidí.

Loučím se s Tebou s přáním požehnaných Vánoc a klidu do Vaší rodinky. Alena

12. ledna

Jani ahoj. Opět zdravím z Prahy! Ještě jednou Ti chci poděkovat, že jsme u Vás mohli mezi svátky pobýt, bylo to opravdu povzbuzující se s Vámi modlit za naše plány a jsem také vděčna za každou možnost pobýt pár dní mimo metropoli, víš, jak mě to tu ubíjí. Na Silvestra jsme pak jeli k rodičům a i tam se pozdrželi a užívali si sněhu.

Návrat sem vnímám vždy depresivně. Některé naše návštěvy jsou nadšeny místem, kde bydlíme, dosažitelností centra, památek, parků, obchodních center a kochají se starobylostí města, ale já už to tak nevnímám. Nebylo to tak vždycky a i my měli období, kdy nás fascinovalo procházet starobylými uličkami, obdivovat tajná zákoutí a nasávat do sebe atmosféru dávných a slavných časů obklopeni anonymitou velkoměsta. Jenomže s dětmi se člověku přehází priority, začíná se o ně i o sebe bát a vyhledává spíše klid a bezpečí, kterého se tu nedostává. Navíc procházet s dětmi památky se také moc nedá. Jednak je to moc nezajímá a za další je to náročné se s dětmi proplétat davy turistů a ještě si dávat pozor na kapsáře.

To mi připomíná, co jsem zažila minulý týden. V noci jsem nemohla spát a koukala se z okna. Z ložnice, víš jak máme výhled na celý Břevnov až po Strahovský stadión. Najednou jsem zahlédla, jak v jakémsi okně ve tmě pod námi bliká baterka. Bylo půl třetí v noci, svítilo už jen opravdu málo oken, ale v jednom z bytů se evidentně někdo procházel s baterkou z místnosti do místnosti. Napadlo mě, že jestli je to zloděj, měla bych zavolat policii, ale vůbec jsem neměla tušení co je to za ulici a jak bych to těm policajtům vysvětlovala. Stovky domů pod námi, statisíce lidí, mraveniště. Člověk si připadá ztracený, nedopátratelný, jak zrnko písku na pláži.

Naše sousedka mi vykládala, že ji již dvakrát někdo přepadl v naší ulici, když se v noci vracela domů z práce. V nejbližším parku, kam si s dětmi chodíme hrát, se zase na podzim střídalo, to jsi mohla vidět v televizi, je tam jakési velvyslanectví. O vykradených automobilech a bytech ani nemluvě.

Já vím, můj pohled je jednostranný a mohla bys argumentovat spoustou možností seberealizace, sebeuplatnění, kulturního vyžití a tak, i to zvažujeme, ale momentálně ani takové vyhlídky nepřeváží vidinu klidné lesní pěšiny vinoucí se mezi vzrostlými smrky, rozvlněné louky a bublání potůčku.

At' žije romantika. Čau Alena

30. března

Ahoj Jančo, děkuji za všechny tvé sms, promiň, nestíhám odpovídat, stále totiž po kouskách balím. Krabice už zaplnily sklep a část bytu, navíc naše dvojčata začala chodit a jsou v takovém tom demoličním věku, kdy rozum nemají a přitom všude dosáhnou, vylezou, krámují šuplíky, skříně a nic před nimi neobstojí. Je náročné je uhlídat doma, natož venku.

Situace v pražských parcích se nezměnila, bláto sice vyschlo, zato ale přibylo odpadků, povalujících se bezdomovců na lavičkách a injekčních stříkaček v pískovištích. Je mi z toho špatně, lidská bezohlednost nezná mezí, člověk aby je hlídal na každém kroku! Julinka si oblíbila pojídat vajgly, kolem prolízaček jich jsou tuny. Taky mě rozčilují pobíhající psi bez vodítek a náhubků. Jsou to převážně velká plemena a irituje mě arogance majitelů, když je venčí na plochách určených dětem. Často majitele ani není vidno. Stojí někde ve vestibulu domu a psa vypustí, ať se vyvenčí sám. Novinkou tohoto jara je, že město kolem dětských prolízaček a pískoviště nechalo udělat ohrádku, kam psi nemůžou. Přejde mi to ale postavené na hlavu. Zavřené jsou děti v malém prostoru a psi si lítají a kálí všude okolo. Nemělo by to být obráceně? Děti volnost pohybu mezi stromy a psi v ohrazeném prostoru?

Náš Domča měl asi před týdnem otřesný zážitek, kdy jel tramvají, která porazila nějakou mladou paní. Slyšel náraz, strašný řev, skřípot brzd a zažil davovou paniku. Paní na následky zranění zemřela. Zahlédl krev a roztráštěnou hlavu. Přišel domů úplně zelený a psychicky na dně. Přitom to není ani rok, kdy měl podobný zážitek. Při cestě ze školy viděl v okně asi čtvrtého patra panelového domu, stát muže, který se chystal spáchat sebevraždu skokem dolů. Dole byla již nachystaná sanitka a záchranáři, s nosítky v rukou, se pokoušeli muži záměr rozmluvit. Neskočil, akce se zdařila, ale pro druháčka školáčka Domču to byl hrůzný zážitek. Možná jsem naivní a moc si tu vesnici maluju, ale chci odsud pryč co nejdřív.

3.dubna

Jano, pomoc, stalo se něco příšerného. Manželův zaměstnavatel se rozhodl manžela k poslednímu srpnu propustit!!! Jelikož žijeme ve služebním bytě, znamená to i vyhazov z něho. Firma mění sídlo, stěhují se do Zlína a v souvislosti s jeho avizovaným odchodem se rozhodli to spojit a urychlit, už prý nemají finanční prostředky na uskutečňování projektu, zde v Praze, který vedl Šimon, moje drahá polovička... Všechno je v háji!

Zažíváme hotové peklo. Když mi to Šimon řekl, nejdřív mi nic nedocházelo, myslela jsem, že to nemůže být pravda a jde o nějaký omyl, protože to znamená jen čtyři měsíce na největší životní krok naší rodiny. Pak jsem se složila. Prostě jsem řvala jak hysterka. Když jsem se uklidnila a začali jsme to se Šimonem promýšlet a hledat řešení, přepadaly mě záchvaty zoufalého pláče, které mě dosud neopustily. Situace je totiž opravdu zoufale beznadějná. Jen považ, nemáme vůbec žádné peníze v hotovosti a půjčku nám nikdo nedá, když Šimon končí v práci a k jakékoliv bankovní půjčce by musel mít pracovní poměr na dobu neurčitou a né výpověď. Šimon zašel do naší banky osobně zjistit podmínky úvěru na dům a opravdu, nepůjčí nám, už z toho důvodu, že máme malé příjmy a hodně dětí tudíž pro ně nejsme dost lukrativní. Navíc, museli bychom vůbec nějaký dům mít vyhlídnutý, aby se dalo o něčem konkrétním jednat, a to také nemáme.

Kupodivu, zrovna tohle je nejhorší problém. Nevíme kam, ani za co. Asi to realitní makléři z nás cítí na dálku. Nic se nám stále sehnat nedaří. Rozhozené sítě se ukázaly úplně nepoužitelné. „No, víte, u nás na vesnici je jeden pěkný domeček, ale bydlí v něm taková nemohoucí paní, ona určitě brzy umře a nebo půjde k dceři a to byste se pak mohli třeba domluvit.“ Objíždíme tedy nemovitosti, které jsme vybrali na internetu. Každá taková akce je šílená výprava se všemi dětmi. Nikdy se nedá víc prohlídek nemovitostí spojit najednou, protože je problém domluvit vhodný čas pro realitního makléře, majitele a nás. Majitelé jsou většinou starší chalupáři, nebo neochotní dědici a my v nich jistě důvěru nebudíme. Než se totiž dokobrcáme tou naší 20let starou dodávkou do nějakého Vystrkova, jsou všechny děti polité od čaje, šťávy, zapatlané od sušenek, většinou pozvracení a někteří i počůraní, nebo něco horšího. Nemovitosti vypadají ve skutečnosti tisíckrát hůř než jak jsou prezentovány na internetu, což ovšem zaručeně nevidí majitel ani makléř. Taky nám došlo, že my prostě nevíme, na co se koukat, na co si dát pozor, co prověřit a jak. Neznáme výhody či nevýhody různých střešních krytin, nepoznáme dřevokazným hmyzem napadené trámy, neoceníme rozvod ústředního topení v mědi, nevíme prostě nic. Uááááá. Kéž bychom na takové rozhodování měli alespoň rok i víc a hlavně odborníka, co by nám poradil!

Jsme pod šíleným tlakem, přivádí mě to k zoufalství. Každá výprava na Vysočinu nás stojí nejméně tisíc korun za benzín a spoustu nervů s nudícími se dětmi a nejstrašnější je neustálý úbytek nadějí, vystřízlivění z iluzí a narůstající zoufalství. Jakoby žádná idylická roubenka prostě neexistovala a když, je to nad naše finanční možnosti. A tak trávíme hodiny na internetu prohlížením nabídek a pak celé dny cestováním po vlasti, blouděním neznámými krajinami a obhlížením domů, kde by se leda tak dalo strávit léto, a to ještě,

pokud by moc nefoukalo, ale né zbytek života.

Modlím se k Bohu o pomoc, ale ne jako člověk, který je plný vnitřního klidu a důvěry, jsem šílená vzteky a hrůzou, těžko se ovládám i před dětmi. Často takhle nervně lítám bytem, hledám do čeho bych kopla, úplně cítím, jak mám panenky rozšířené stresem a po tváři mi běhá tik. Nebo se sesunu někam do kouta a brečím a brečím, dokud se úplně nevyčerpám. Je to strašné, neumím se uklidnit. Šimon ten klid má a rozčiluje mě s tím. Nejsem schopná se o něj opřít. Pořád mi říká, ať důvěřuji Bohu, že On ví, co dělá a neopustí nás a všechny tyhle zkušenosti budou pro naše dobro, ale já toho nejsem schopná. Řvu na něho, ať mi ukáže, kde v Bibli se píše, že Koneční nezůstanou i s dětmi na ulici? Samozřejmě, že nikde. Naopak, jak otevřu Bibli, vidím v ní jenom, co všechno je schopný na svůj lid dopustit. Je drsný Pán, ne že ne. A všehoschopný. Zlobím se na Něho, že nás do toho takhle namočil, od začátku jsme si tak byli jisti Božím vedením a teď tohle. Já si cestu Bohem připravenou představuji jinak. Rovnou, hladkou, bez záludností a né tohle. Je mi jako bychom se vlekli bahnitým rygolem, není jasné, kde je cesta a kde močál, padáme, zakopáváme, jen stěží vytahujem nohy přicucle hluboko do bláta, padáme na hubu, bláto nám vniká do pusy, do uší i očí, jsme jím úplně nasáklí a ani nevíme, jestli vynaložené úsilí za něco stojí.

Vadí mi, že nás takhle vyšplouchl zaměstnavatel, zvláště když je křesťán a chodíme do jedné církve, a štve mě i Šimon s tou svojí naivní vírou. Nevím, jak tohle můžu odpustit a vidět v tom Boží jednání, natož k mému dobru! Prosím tě, nepiš mi nic o Bohu, nebo mě taky vytočíš.

Alena, zuřící.

15. května

Ach Jano, víš co jsem předevcírem zjistila? Že jsem zase těhotná. Myslela jsem, že to není možné, že je mi špatně od nervů, ale udělala jsem si těhotenský test a je to tak. Byly na něm dvě čárky. Růžové. Vidiš to a to jsem si myslela, že naše situace už nemůže být horší. Ale ještě něco se stalo. To šílené napětí se ve mě tak napínalo, až jakoby prasklo. Nemůžu dál. Bůh mě totálně odrovnal. Je mi hodně zle, motá se mi hlava, zvracím a jsem úplně bez života. Veškerou svoji energii spotřebuju k mátožnému přežití dne, děti obstarám omezeně, na nějaké starosti o finance a dům nemám sil. Ani nejsem schopná se přinutit, aby mě to zajímalo. Jediné, co mě zajímá, je udržet se na nohou, abych neomdlela a nezvracela. Veškeré starosti jsme přenechala Šimonovi, když mi teď líčí, jak se to vyvíjí, stěží udržím pozornost. Někde hluboko ve mě, tam kde je to maličké, cítím klid, když si přiložím ruku k podbříšku, úplně ho cítím sátat, ale navenek jsem rezignovaně mátožná, raněná. Připadám si jak postřelená laň, co se vleče houštinou, odkázaná na ránu lovce, nebo hojící sílu přírody, ale z vlastních sil nezbylo nic.

Mám pocit, jakobych vykrvácela ze všech svých pocitů, snů, plánů, sil, energie. Jsem odevzdaná osudu. Ale bolí mě to strašně. Bolest je teď to jediné, co dokážu vnímat. Nejsem schopná se modlit.

A.

3. června

Jani, promiň, v minulém dopise jsem ti zapoměla říct, že Šimon sehnal dům i peníze na něj. Nevím jak to udělal, ale posháněl si půjčky od různých solventnějších známých a příbuzných a pak jim to vrátíme, až vyřídíme úvěr. Sehnal si totiž i zaměstnání, bude učit na jedné škole, která je pár kilometrů od naší budoucí vesnice. Banka pak vrátí peníze rovnou věřitelům. Prý vydrží čekat do konce roku. Za pár dní se tam pojedou i já podívat. Je mi líp, ale ne o moc. Nedokážu vnímat naději, připadám si jako opilý divák v poslední řadě kina s velkým sálem.

A.

20. června

Jani, dík za nabídku půjčky i od vás, asi ji využijem. Viděla jsem dům a budou tam potřebné opravy ještě před naším nastěhováním. Například tam nejsou vůbec žádné podlahy, jenom beton. Jak na mě zapůsobil dům, ptáš se. No, já nevím. Bylo mi dost špatně a motala se mi hlava a to ztížilo úsudek. Taky byly všude rozestavěný různý krámy, takže místnosti, i zahrada byly doslova nacpané nějakým haraburdím, do toho se motali domorodí psi a naše děti. Mám podezření, že majitelé jsou nějakí sběrači odpadků, ale těžko říct, momentálně nejsem schopná racionálního úsudku. Nemáme sílu to řešit jinak. Slíbili, že si všechno odstěhují. Snad si to tam předěláme brzy. Šimon odhaduje tak do října. Příští týden si přijedou osobně pro peníze a podepsat smlouvu. Nemají účet, prý nedůvěřují bankám, protože viděli v televizi dokumenty o vykrádání účtů. Musím končit, dělá se mi zase špatně. Myslím, že by si mě zfleku nechali na nějaké psychiatrické klinice.

A.

28. července

Ahoj Jani, díky za peníze, dorazily na účet, pokusíme se vrátit co nejdřív. Jsme vám, i dalším lidičkám, co nám nabídli pomoc, moc vděční. Je to zvláštní, ale dost přátel se od nás odvrátilo, zrovna ve chvíli, kdy jsme se nejvíc topili, asi měli strach, abychom je nepotopili taky. Prostě je to tak, že člověk unavený, vyčerpaný, bojující se chová nestandardně, vyděšene, emocionálně a to je pro mnohé povel k úprku. Určitě ale nejvíc se mě dotkly úvahy o tom, že naše krizová situace je důkazem naší malé nebo špatné víry, protože kdybychom věřili dobře, Bohu bychom se líbili a tohle by na nás nedopustil. Špatné víry a nebo hříchu. Asi to vyplývá z nějaké touhy nalajnovat si duchovní zákony stylem jedna plus jedna rovná se dvě. Ale nemusí to tak být vždycky, někdy se to tak nedá přeci stavět. Alespoň jsem o trošku víc porozumněla Jóbovi.

Majitelé si přijeli pro peníze. Chtěli celou částku za dům, tj. milion a čtvrt, v hotovosti!!! Telefonovali nám, že přijedou autem, které nechají na odstavném parkovišti na Chodově a pak MHD přijedou za námi na Břevnov. Trnula jsem hrůzou při představě, že povezou tolik peněz městskou hromadnou dopravou přes centrum a s tolika přestupy. Peníze jen tak v ledvince. Však víš, jak se děsně krade. Bylo nám jasné, že kdyby je někdo okrad, jsme bez baráku i peněz, protože je z domu nedostanem. Oni totiž čekali na peníze od nás, aby si teprve mohli jít kupovat dům někam do Jižních Čech. Jenomže když jsem je viděla přijet, veškeré obavy mě opustily. Vypadali jako ti nejhorší houmlesové: neupravené mastné vlasy rámovaly vyžilé obličejy a přesto, že venku byla 30stupňová vedra, byli navlečeni do několika vrstev špinavého oblečení nevábneho vzhledu, z nichž nejsvrchnější byly tlusté, kožené kabáty. Úplně na těle ukrývali ledvinky s penězi. Oddlechla jsem si. Tyhle by nikdo nechtěl okrást, už proto, že nevypadali ani na majitele dvacetikoruny natož více jak milionu. Závan, který se kolem nich šířil byl také velice účinnou zbraní proti kapsářům!

Slibili nám, že do deseti, čtrnácti dnů vyklidí dům, prý už mají většinu sbaleno, zamlouvanou nemovitost a objednané stěhováky.

Šimon by potřeboval odjet do našeho domu co nejdřív a začít pokládat podlahy alespoň do horního patra, které prozatím obsadíme, než zrekonstruujuem přízemí, vymalovat a tak. Poslední týden v srpnu už musí do práce. Snad to stihnem.

Mysli na nás.

Alena

29. července

Milá Jano, tak si představ, že Šimon odjel do našeho nového sídla teprve včera. Na veškeré práce má tedy rovných 14 dní! Bylo to docela dramatické, protože pořád měli důvod se zdržovat, přitom i my už máme objednaný stěhovací vůz a teče nám tu do bot. Nakonec své haraburdí odstěhovali ve dvou kamionech s návěsem, ještě Šimon jim pomáhal nakládat. Přesto tam dost krámů zbylo. Prý řekli mojí drahý naivní polovičce, že my to jistě užijeme, když máme tolik dětí. Takže mi manžel volal, že až přijedu, můžu to probrat. On zatím vyhodí to, co je evidentně nepotřebné. Tak jsem zvědavá, třeba to jsou nějaké starožitné věci a bude se mi to líbit. Jani, musím končit a jít balit. Děti se těší, tak jsou dost rozdivočelý a mně se zdá, že práce neubývá. Pořád balím, balím, balím, spoustu věcí třídím a vyhazuji, Domča mi z okolních obchodů přináší nové a nové krabice, ale stále je spousta krámů přede mnou. Nevím, jak to stihnu.

Alena

18. srpna

Jano, prosím tě, odpusť mi ten šílený telefonát. Prostě jsem to neunesla a stále neunáším. Je mi, jakoby mě Bůh, ten krutý, urputný, nemilosrdný Bůh, nacpal do mixéru a rozdrtil mě na padrt! A to už jsem si myslela, že jsem docela kvalitně vyměklá a s celým tím předstěhovacím dramatem mě dost ponížil, že už to nemůže být horší. .

Ale je. Horší, nejhorší. Strašný. Všechny moje představy touhy, potřeby proměnil v kaši, šlichtu zoufalství. Já to prostě tady všechno nenávidím. Jsem naštvaná, podvedená, zhrzená, zdeptaná.

Dům není žádná romantická roubenka, ale poloshnilá barabizna, rozhodně spíš sqt než obydlí. Omítky, vnější i vnitřní se olupují, žádná zeď není rovná, ze stropu trčí rákos... navíc je v šude plno krámů od původních majitelů a rozhodně to nejsou žádné starožitnosti, ale smetištový humus, bordel, krámy, odpadky. Šimon se snažil vyklidit alespoň horní patro a položil tam narychlo podlahy a vymaloval, jinak bychom museli svoje věci prostě složit na smetišti. I tak je odpadu plná zahrada, půda, garáž a celé spodní patro. Na zahradě je spousta jakýchsi přístavků stlučených ze dřeva, sololitu, plechu a linolea, různé králíkárný, slepičárny, chlívky, suchý záchod a dokonce jakási chatička a to vše je celé, celičké, nacpané nepořádkem nejhoršího kalibru v celém svém obsahu. Mezi tím vším lítají naše malé děti. Malé bezbranné dětičky se probírají vším tím nepořádkem a já je nestačím hlídat, brát z rukou staré plechovky s barvou a ředidly, vymotávat z drátů a k tomu všemu vybalovat naše věci.

To je taky složité. Máme tak velké skříně, že se nedají vystěhovat do horního patra, které je udělané z podkroví a vedou tam jen malé, dřevěné schůdky, takže budou muset zůstat dole, mezi tím sajrajtem. Promiň, že jsem tak sprostá, ve skutečnosti bych ráda byla i sprostší, protože mnou zlost cloumá a původním majitelům nemůžu přijít na jméno!!! Ale zpět k vybalování — takže spousta věcí zůstává v krabicích, které musíme provizorně uložit v té chatičce na zahradě. Do podkroví se nám vejde jenom to nejnnutnější, ale Šimon slibuje, že do října to dáme dole do pořádku. To jsou dva měsíce, musím to vydržet.

Šimon mi udělal zatím jen provizorní kuchyňskou linku z nějakých skříněk, co našel v chatě. Musela jsem je vydržnout pískem a savem, protože byly tak oblepené vrstvou mastné špíny, že jsem si neuměla představit, že bych do nich uložila talíře. Jenomže horní díl linky je ze staré knihovničky, víš jak se dřív dělaly takové ty sektorové s posuvným sklem? Sklo samozřejmě chybí, ale v těch rýhách, kde dřív drželo, teď drží něco jiného. Krysí bobky. Je to nechutný, ale nedaří se mi to žádným způsobem vyšťourat, tak jsem je alespoň vydrhla savem, ale věř mi, prosím, že tohle jsou důvody, proč mně to tu tak vadí a rozčiluje. Jsem nucena žít v podmínkách, které považuji za nepřijatelné, ponižující. Připadám si jak někde na Ukrajině!

Všude kam se podívám je špína, nepořádek a kupa práce. Tohle se nedá zvládnout, irituje mě to. Okna jsou stará, každé jinak velké, s jiným členěním, ale všechna s oloupanou barvou a vydroleným kytlem, některá dokonce shnilá, je vidět, že jimi zatéká. Veškeré rekonstrukce, co tu kdy byly provedeny, byly nešetrně, neesteticky, neodborně, zato

viditelně odporně. Jakoby tu žili Pat a Mat.

Už nám tu bylo pár lidiček pomáhat. Moje mamka s babičkou byly omývat okna, koupelnu a záchod po malování ještě před našim nastěhováním a byly stejně zoufalé jako já teď! Jeden náš kamarád z Brna, Dalimil, je tu s námi už od stěhování a opravdu hodně Šimonovi pomáhá s vyklízením odpadu a stavebními úpravami. Další přátelé se tu míhají a pomáhají, jak se dá. Jejich přítomnost alespoň trošku rozptyluje moje chmury, nedovolím si před nimi tak běsnit, sami bychom se tu v tom asi utopili. Šimon je statečnější, bere to jak to je, mám pocit, že ho to dokonce baví, ale mě to deptá. Nevidím konec toho šílenství, jen ten nepořádek, chaos, špínu. Jsem na něho hnusná a deptám ho řečmi o tom, že chci pryč a že je mi to zde odporné. Chápu, že se někdo prostě zabije, protože neví jak dál a stejnou cestou už nemůže pokračovat! Někdy je ta bolest duše tak nesnesitelná a palčivá, že představa úniku z ní, byť skrze smrt, zdá se lákavější, než v ní setrvávat. Absurdní je, že když se člověk ocitne v takovém stavu, pak všechny důvody k životu, které by ho měli povzbudit (děti, manžel), spíše k tíži přidávají a jsou argumentem pro nežli proti sebevraždě. Však jsi mě sama zažila v tom telefonátu, tak víš, jak dokážu být iracionální. Ach jo, kéž by to mělo jiné řešení, než tu zůstat! Jestli chceš, modli se za mě, já to nedokážu. Jak chci něco říct Bohu, valí se ze mě proud výčitek a zlosti.

A.

25. srpna

Nazdar Jano. Dík za dopis a pokus o povzbuzení, ale spíš jsi mě naštvála. Já přeci vím, že Bůh není zlý a nemilosrdný, ale teď se tak prostě cítím, nedokážu vnímat Jeho zájem o nás, natož lásku, nebo pomoc. Já vím, že jsou na tom lidé mnohem hůř, žijí i v horších podmínkách, nebo se musí vyrovnat se ztrátou partnera, dítěte, rakovinou... Ale prostě je to tak, že jsem si myslela, že když jsme křesťané, snažíme se plnit Jeho vůli, dokonce jsme si vzali dítě do pěstounské péče, Šimon pracoval jako kazatel, že se prostě o nás bude starat! Tak jako Otec o děti, ale tohle je drsné vyšplouchnutí, takové podražení nohou s plácnutím do bláta. Třeba se baví tím, jak se tu plácáme, já nevím, ale mám na Něho vztek. Prosim, nebavme se o tom, nebo se pohádáme. Copak tys nikdy nezažila ten stav, kdy se z tebe hrnou hnusné řeči a nedá se to brát vážně ve smyslu racionalních faktů, prostě to vystihuje jak se cítíš. Asi je to infantilní, jako když se malé dítě vzteká a řve na rodiče, že je nemá rádo, ale já to teď jinak neumím. Sorry. Ale nesnaž se mě rozebírat logicky, či hůř. Teologicky. Stačí mi tvůj soucit.

Je to totiž čím dál horší. Všechno. Šimon se sice vrhnul do rekonstrukcí děsně aktivně, ale cokoliv začne dělat, zjišťuje, že to neumí, neví si rady a ani netuší co by to chtělo. Málo naplat, dětství v paneláku mu základ řemeslných prací nedalo. Asi nejhorší katastrofa, co nás potkala, je pád stropu. Chtěli jsme začít rekonstrukci dolních prostor probouráním jakési příčky, o které nám majetelé tvrdili, že ji vestavěli oni. Ale evidentně to nebyla pravda, řekli nám, co jsme chtěli slyšet, jen abychom to koupili. Nebyla to příčka, ale nosná zeď... Takže s jejím stržením se začala řídit spodní část stropu a i já, tou dobou v horním patře, jsem cítila, jak se podlahy podivně zhouply a nadále se pohupovaly do rytmu při každém kroku, asi jako starý most. Popraskaly zdi v podkroví a mezi podlahou a zdí se objevila škvíra asi tři centimetry široká a deset dlouhá.

Nejprve se tedy sesypaly trámy, tvořící strop, a izolace v něm, což byly plevy a jehličí, a zůstaly držet jen trámy, nesoucí podlahy horního patra. Tedy některé. Pár jich propadlo úplně a našťestí!!!! jen ty, které byly podlahou podkrovní místnůstky, kterou jsme neobývali. Když přijeli moji rodiče na návštěvu, asi dva dny po pádu, tak můj otec, který je inženýr, odmítl vstoupit do podkroví a celou návštěvu stál pouze mezi futry zelený nefalšovanou hrůzou a nařídil nám pozvat si statika.

Asi si dovedeš představit jak jsem šlela strachy bez sebe já, když to spadlo, zatím co Šimon si prohlížel starý katolický katechismus z roku 1836, který našel ukrytý v plevách, co se mu vysypaly na hlavu a chválil Boha, že dům nespádl celý. Myslela jsem, že ho něčím praštím a opět vyhrožovala rozvodem, odstěhováním a navrhovala hromadnou sebevraždu.

Ještě ten den Šimon zajel koupit mohutné, železné traverzy, protože při bližším ohledání nosných trámů se ukázalo, že jsou značně prohnuté a rozpraskané po celé šíři a novou statickou situaci domu by asi dlouho nevydržely. S pomocí Dalimila je pak začali umísťovat, přičemž objevili a podráždili stádo divokých, tlustých a nesmírně agresivních čmeláků, kteří se zabydleli někde mezi zříceným trámovým z podkroví, takže pracov-

ali opravdu ve ztížených podmínkách. V sutinách, rozvířeném prachu, mezi zřícenými trámy, motali se mezi cihlami ze zbořené zdi a s 6m železnou traverzou na ramenu odháněli běsnící a kousající čmeláky. Nicméně, JE TO PROSTĚ BAVILO!!! Opálení, splavení, pokrytý potem, na který se lepí zvířený prach, nevnímají drobné oděrky, ani hlubší rány, jdou za svým cílem a připadají si nesmírně mužně, asi jako Rambo, když se prodírá džunglí a jde za svým vyšším cílem, přízemnosti nevnímaje. Dalším si dokonce ošklivě odřel rameno a ještě mu traverza spadla na nohu, ale nakonec ji zvládli umístit a podezdít, čímž se mi velice, velice, ulevilo.

Vypadá to, že jediný, kdo tady trpí, jsem já. Nežiji ničím jiným, než právě těmi přízemnostmi, které mi hýbají žlučí. Děti jsou taky spokojené, všechen ten čurbes je inspiruje k tvůrčím a nebezpečným činnostem, kterými mě přivádí k šílenství. Chápeš to? Celý den vařím jídlo pro pomocníky, snažím se něco dovybalovávat a odklízet alespoň ten nejnebezpečnější odpad, do toho roční dvojčata a mimino na cestě a Šimon se tu takhle baví. Ten jeho nezdolný optimismus mě rozčiluje, ale je pravda, že kdyby se z toho zhroutil, bylo by to horší. Není pro manželku nic horšího než zhroucený slabošský manžel.

Prostě pořád se nemůžu srovnat s tím, že tady budeme trávit život. Dovedeš si představit jak je těžký bydlet na stavbě? Cokoliv oni dole nadšeně zboří, mně nahoru vyletí oblak prachu. Každodenně je vrstva stavebního prachu po celém horním patře, na nábytku, krabicích s oblečením, ba i na zásuvkách, oblečení ve skříních a talířích v lince. Musím ho i s kousky sutě vysávat každý večer z matracek a děti drhnout ve vaně jak za starých časů v Praze. Taký peru každý den, protože jsou obalení vším tím humusem. Samozřejmě není nic lepšího, než si hrát s vodou smíchanou s maltou, právě vylitou z míchačky! Nebo najít nějakou sklenici s gumoasfaltem, omočit v něm prstíky a natírat si ho na obličej. Tuhle zjistily, že za chatou je fajn kopeček ke klouzání. Co na tom, že je posypaný popelem? Asi si dovedeš představit, jak vypadaly, když ho párkrát sjely. Po zadku, po břicho... Pak jsem zjistila, že se tu zřejmě topilo stavebním dřevem, neboť byl plný dlouhých hřebíků. Jindy zase Julča ležela v blátě na břicho a pila vodu z kaluže. Často se zasekne pračka uprostřed praní a musím ji vypustit na zem dolními dvířky, protože čerpadlo se zablokovalo nějakými hřebíky, klacíky a šroubky, které jsem zapoměla vyndat, nebo je někdo omylem nacpal do pračky v kapse oblečení.

A ta havět!!! Mouchy, brouci, pavouci se nám stěhují do baráku v úplných hejnech. Pavouci velcí, tlustí a chlupatí tvoří síť rychleji než je stíhám vymetat, hovada nás napadají sotva vyjdeme z domu, aby nám se zakusovali do našich končetin spolu s hejnými komáři. Nejdotěrnější ovšem jsou ty hnusný tlustý mouchy, co rovnou ze sousedovic hnojiště letí na naše jídlo. Všude jsou fleky od muších hovňajzů. Na oknech, nábytku, kojenecké lahvičce, hračkách. Ty mrchy nás budí ráno, sotva se rozední, už nás okusují, lezou do nosu i očí. Zlatá smogová Praha! Tam jsme mohli mít v noci rozsvíceno a zároveň otevřené okno a dovnitř nevletěl ani jeden živočich.

Nakonec ale stejně není možné zde spát příliš dlouho, protože naši sousedi chovají

kozy a ty od časného rána mečí jak šílené, druzí zase býky a těm od rána běží jakási šrotovačka dělající nesmírný rámus, a ti třetí sousedi hospodaří ve velkém, takže od rána vyjíždí s kombajny a traktory ke žnám! Uaa, proč tu musí všichni vstávat v pět? Když chci dát spát dvojčata po obědě, nemá náš soused, ten od těch koz, nic lepšího na práci, než zapnout cirkulárku. A kohouti jsou tu tak aktivní, že se předhánají ve svých sonátách celodenně. Na mouchy jsem naličila mucholapky, ale místo much se chytali lidi za vlasy. Máme tu tak nízké stropy, že zavěšením mucholapek se průchod bytem podobal cestě v krápníkové jeskyni.

Hlavně mi nepiš, že mám, co jsem chtěla. Já jsem to takhle nechtěla. A.

6. září 2005

Ahoj Jani,

Máš pravdu, musím se uklidnit už kvůli dětem. Já vím, za Šimona můžu být vděčná, je to pro něho taky těžký a velká změna a bere to statečně, ale pořád mě to tu rozčiluje. Pořád přemýšlím nad tím, zda jsme nějak neminuli tu pravou Boží vůli, jestli jsme třeba opravdu neměli koupit zrovna tu první nemovitost, co jsme si byli prohlížet, nebo druhou, třetí... Představuji si, kolik tam by asi bylo práce a připadá mi, že určitě míň. Kamkoliv se zde podívám, všechno volá o práci, pozornost, péči. Ale ne potichu, nevtíravě, jakože to počká. Ono to nepočká, naopak, pozornost si to vyřvává, často nějakým ulomením, žuchnutím, komplikací. A když člověk už začne na jedné věci pracovat, vynořuje se další na to navazující a to, co plánoval na půl dne stojí několik dní práce a kupu peněz. Peníze taky letí vzduchem. Traverza 5 tisíc korun a to jsme jich potřebovali několik. Všechny ty zednický nástroje, náradí, stavebniny, to jsou desetitisíce, přičemž výsledek není vidět. Uvědomuji si, kolikrát nás někdo provázel nějakou svoji chalupou a nebo stavbou, na které pracoval a líčil, co kde udělal, jak to bylo náročné a na kolik to přišlo, ale my to dřív nevnímali. Neuměli si to představit, dokud se nás to také nedotklo. Teď bychom mohli vyprávět litanie, každá zeď, kachlička i palubka má svoji historii, vepsanou do našich rukou.

Na něco jsem ale přišla. Když se nechci nechat vytáčet tím, co je dezolátní, zničené, ošklivé, nebudu se na to koukat. Ano, je mi líto, že jediný hezký dřevěný strop natřeli původní majitelé odpornou černou dehtovou barvou v hodně tlusté vrstvě, ale když mi to bude líto kdykoliv půjdu okolo, nic tím nevyřeším. Odstranit se to nedá, bude se to muset nějak překrýt, tak už se tím nebudu nechávat vytáčet. Nebo futra v podkroví. Jsou zazděná nakřivo, do vrtule, takže dveře jdou zavřít jen velkou silou. Bourat je nemůžeme, tak vyndáme dveře a časem vyřešíme jinak, ale teď se odmítám s tím pořád zlobit. Je mi líto, že tu původní obyvatelé zanechali takový binec, přestože ve smlouvě podepsali formuli o předání domu vyklizeného, ale co nadělám, když jsou to sociální případi žijící na hranici životního minima, stejně si z nich už nic nevezmu, budu to muset vyřešit tak, jak to je, a ne se trápit tím, jak to mohlo být. Možná ti to přijde takový alibistický přístup, ale pro mě je to jediná cesta, jak se s tím smířit a vydržet čekat, že se to třeba někdy změní.

Šimon už začal chodit do práce. Rodiče nám darovali auto, starou Škodu 120, aby mohl dojíždět, protože vesnice, kde učí, je 15km daleko a autobusem se tam nedostane. Je fakt, že tím jsme zapadli do koloritu vesnice, protože Škoda 120 je něco jako místní folklór, jezdí jich tu spousta, každý vesničan je odborník na opravy těchto strojů a týdně stráví nejmíň den v leže na zádech pod autem.

Chceš abych ti více přiblížila naši vesnici. Tak tedy, leží asi 2 km od malého městečka, což se ukázalo jako velká výhoda, protože je denní nutnost tam dojíždět do obchodů, na úřady a podobně. V naší vesnici, která má asi 200 obyvatel a leží v podstatě celá kolem silnice, je jeden malinký obchůdek se sníženým zbožím, který jakoby konzervoval 25 let starou minulost. Umakartové regály s konzervami, prodavačka v silonové zástěře, malý

nákupní košíky ze zeleného pletiva... téměř jsem očekávala tabulku s nápisem PEČIVO VYBÍREJ OČIMA! Chleba je zde jenom na objednávku, zato si můžeme vybrat z množství pytlů s krmivou pro hospodářská zvířata či krmné nosnice a pastiček na myši.

Naproti stojí stará hasičárna, která rekrutuje dobrovolníky z řad místní mládeže. Na návsi je rybníček, klasický kachňáček ve kterém je víc bahna než vody a i ta je plná komářích larev, pijavic a žab. Hned vedle stojí pár dětských prolízaček a houpaček, asi aby se děti v rámci hry mohly i osvěžit. Zdejší raritou je denní hlášení místního rozhlasu z amplionů rozesetých po celé vsi, takže se relaci nedá uniknout. Občané jsou pečlivě informováni o výkupu králíčích kožek, prodeji kuřat, hasičských soutěžích, bálech i o úmrtích a svatbách. Domy jsou vesměs staré, neudržované, tedy až na pár výjimek, ale rozhodně vesnice nemá takový ten idylický kolorit roubenek a selských dvorů rozesetých po stráni. Sice tu je pár starých zemědělských usedlostí, ale nejsou udržované, život jakoby se v nich zastavil ve čtyřicátých letech minulého století, kdy došlo komunisty k znárodnění a zlomení srdcí lidí. Když jsem se dala do řeči s jedním starým hospodářem, bylo cítit, že staré křivdy nejsou zhojeny a jeho dvůr posetý starými rezavými stroji, zarostlými ve vysoké trávě, pokálené od slepic a holubů, jakoby zobrazoval jeho vnitřní zoufalství. Vyprávěl mi, kterak jeho rodiče i prarodiče hospodařili, kolik měli krav, prasat, koz, drůbeže a veškeré té havěť, koní, strojů a kolik lánů pole zvládli obhospodařit. Dmul se pýchou, která však rázem vyhasla při vzpomínce na jednu jedinou noc při které byl donucen podepsat vyvlastnění a připojení jeho majetku k družstvu. Opíral se o hůlku a obrovskými mozolnatými rukama si stíral ze staré, vrásčité tváře slzy, které ho asi nikdy nepřestaly pálit. Byl to pro mě silný zážitek a uvědomila jsem si celou tu zruďnost komunismu, kterou jsem jako dítě nedokázala pochopit.

Strašné zlomení lidí silně poznamenalo tuto krajinu. Ty zarostlé stroje všude po polích, jakoby symbolizovaly touhu, které se místní lidé nechtějí vzdát, touhu po obnovení prosperity a řemesla, ale zároveň jsou paralizovaní neschopností vstát a jít tedy něco dělat. Jakoby v nich bylo naprogramované zoufalství, že se to stejně nepovede a námaha bude zbytečná. Vetkaný strach, že my se teď budeme snažit a pak přijde někdo, kdo to zase zmaří. Nakonec nejsou schopni se těch mohyl vzdát a odvézt je do šrotu, aby vydaly alespoň nějaký užitek — to by bylo svatokrádežné. Domy jsou také ve stavu, v jakých byly postaveny. Jedna část domů je původní, typují 18.-19. století, mezi ně spadá i ten náš a další pak už více funkcionalistická, městská, moc se do této krajiny nehodí, ale dřív se tak asi stavělo. Moc se tu nerekonstruuje, novostavba pomalu roste za vsí první a jedna jediná. Aktivní v úpravách obydlí jsou tu chalupáři z Brna, jejich chaloupky jsou jak vymalované a po nepořádku ani památky.

Začala jsem objevovat i kladné stránky vesnice, důvody pro které jsme na venkov nakonec chtěli. Strašně se mi líbí, jak jsou tu všichni docela tlustí. Domácí vajíčka, zabijačky a mléko přímo od krávy, to dělá své. Takže já, se svými kily nadváhy, se tu hravě schovám a nemusím se stydět za to, že dýchám vzduch těm štíhlejším. V Praze jsem vůbec cítila drsný tlak společnosti na vnější image. Nejen štíhlost, ale i oblékání.

Značkové, elegantní, upravené, sladěné s doplňky, jdoucí s módními trendy. A kdo takový není, musí z kola ven. Tak na tohle se tu nehraje. Babky v zástěrách, šátcích, chlapi v montérkách, holinkách, v jakémkoliv věku a za jakéhokoliv počasí a děti v teplákách, zabahněné až za ušima. Už když jsem se šla s dětmi zaregistrovat k pediatrovi, všimla jsem si, jaký je to rozdíl oproti Praze. Maminy v černých teplákových legínách, doma pletené svetry s velkými oky ala móda 80tých let, přivázely mimina oblečená ve stejném stylu, v kočárcích typu igelitové Liberty a přikrytá silonovým plymem.

Zastavil se tu čas v době před revolucí. Možná je to i tím, že lidé nemají peníze. Výdělky jsou tu minimální, a tak se spousta potravin musí vypěstovat doma a na takové marnosti, jako je oblečení, peněz nezbyvá, obzvláště, když jsou oblečky po babičce ještě na půdě. Mladší děti jsem přihlásila do školky, která je ve městě. I tam jsem si všimla velké benevolence, co se stylu a úpravy oblékání týče, a působilo to na mne značně úlevně. V Praze jsem se cítila pod tlakem neustálého srovnávání. Maminky se v šatně školky navzájem okukovaly, sebe i děti, zřejmě odhadovaly místo na společenském žebříčku, neboť se předháněly ve vyjmenovávání kroužků a aktivit, které děti dělají. Tady přivede dítě do školky děda traktorista, mastný od oleje, bláto mu upadává od gumáků a sláma z bot mu kouká a to nikoliv obrazně, spěchá na šichtu a co si kdo o něm myslí, je mu putna.

Také jsem si všimla, že takový nepořádek, jaký máme my na zahradě, tu má skoro každý. Asi je to další z místních rysů, že se nic nevyhodí, „co kdyby se to někdy mohlo hodit, přeci to nebudeme potom kupovat!“. Nicméně tohle zjištění neubralo na mojí touze to vše co nejrychleji likvidovat. Domluvila jsem se sousedem, že si odklidí vše, co je třeba spálit. Prý má kotel na pevná paliva a bude se mu to hodit. My plánujeme elektrokotel. Ve vesnici není plyn a kotel na pevná paliva zásadně nechceme. Odrazuje nás nutnost ho obsluhovat a i chystat dřevo. Však už teď vidíme všude okolo sousedy vozit dřevo a jejich cirkulárky jedou od rána do noci, jak se chystají na zimu. Tohle my ale určitě nechceme, snad to nebude o tolik dražší, již jsme ho objednali.

Ptáš se, zda je stále moje těhotenství tajemstvím. No, není, ale svěřím se ti, že se mi to neříká lehce. Když člověk čeká první, druhé dítě, je to radostná událost a všichni mu gratulují, babičky se těší. Třetí dítě už bývá v naší společnosti hůře akceptovatelné a řada mých kamarádek už se třetím těhotenstvím cítily tlak rodiny i společnosti, že to není to pravé ořechové. Naše rodina zvládla přijmout čtyři naše děti, a navíc jedno z kojeneckého ústavu, ale teď jim oznámit šesté, to bylo pro mě strašné! Docela jsem pochopila, proč některé maminky jdou na potrat, i když bych to z náboženských důvodů neudělala, ale nebýt přijatá rodinou a ještě se cítit společensky doslova znemožněná, to musí být hrozné!!! Díky Bohu, naši to vzali dobře, prý s tím počítali, že si přejem velkou rodinu, a tak nám vyjádřili podporu. Spadl mně kámen ze srdce, někdy je to těžké, ustát nahlížení společnosti na rodiny s více dětmi. Panuje vžitý názor, že hodně dětí mají jen asociální živly a ty je třeba držet bokem.

Často zažíváme nějaký slovní útok, kdy nějaký chudáček má potřebu dát najevo svůj světonázor verbální agresí a vynadá nám, že žijeme na úkor státu a podobně. Hodně

mě to mrzí, protože už jen tím, že se staráme o Denisu, jakožto o dítě s postižením v pěstounské péči, ušetříme státu téměř 100 000 Kč měsíčně a to takový primitiv jistě na daních nezaplatí ročně. I tento problém je na vesnici o moc lepší. Mladé rodiny mají sice míň dětí, ale jejich rodiče a prarodiče pocházejí z velkých rodin a ti nás zastavují a dávají najevo podporu. Moc ráda poslouchám jejich vyprávění o tom, jaké to dřív bylo žít ve velké rodině a ještě v chudobě, a řeknu ti, že mi to pomáhá překlenovat krizi okolo našeho domu. Nic naplat, máme se jak prasata v žitě. Vždycky když slyším o praní plen v potoce, a to i v zimě, uvědomím si, jak je dnešní doba zhýčkaná. Často slýchávám názor, že dnešní doba není vhodná na to, mít víc dětí. Ale copak jiná doba byla vhodnější? Máme pračky, myčky, nemusíme chodit pracovat na pole, pro vodu ke studni, topit v kamnech, abychom mohli uvařit, do lesa na dříví, svítit petrolejkama, nosit nepohodlné, plátěné hadry místo ponožek, chodit na suchý záchod na hnojišti, máme elektriku, pomocné stroje, teplou vodu, splachovací záchody, máme ultrasavé vložky, nepromokavé materiály, zdravotní péči, děti již neumírají na běžné nemoce a podvýživu a i důchodci můžou vysedávat u doktorů a né chodit po žebrotě. . .

Tak jsem si na závěr trošku zafilozofovala, to víš, dodávám si odhodlání to tu přežít a nepřipojit se k těm zástupům nespokojenců a žehračům na svůj životní standart. Pá Alena

13. října

Jani, ahoj.

Ano, všimla sis dobře; je mi o hodně lépe. Nic zásadního se sice nezměnilo a je jasné, že tento měsíc se do přízemi nepřestěhuju, ale důsledně aplikuji metodu NEKOUKAT SE, NETRÁPIT SE, FUNGOVAT. Vždycky, když procházím dolním patrem ke schodišti vedoucímu do podkroví, nerozhlížím se nalevo, napravo a s klapkami na očích si to metu nahoru. Šimon mně občas nadhodí, jestli se nechci jít podívat, kterak pokračují rekonstrukce a udělat pár fotek na dokumentaci, ale já se těch klapek nevzdám! Asi už mám fakt mentalitu tažného koně a vnímám jen ten chomout a břemeno, co vleču, a bez klapek na očích bych zbytečně ztrácela směr a chomoutu se stejně nezbavila.

Den probíhá tak, že když moje drahá polovička odveze nejstarší tři děti do školských zařízení, zbydou mi doma dvě rozmarná batolata a kupa práce kolem domácnosti. Dvojčata teď opravdu hodně zlobí a neustále vymýšlí nějaká alotria a veškerá práce s nimi po boku je komplikovaná. Když je dítě jedno, tak více visí na matce, je odkázané na její citové načerpání, hledá její souhlas a když se dostane do úzkých, volá k ní. Ale dvojčata jsou si v tomhle soběstačná. Neustále poletují po celém bytě, kočkují se a ať se chechtají, nebo brečí, vystačí si sami. Nedávno vymysleli, že budou natírat stěny vodou ze záchodu pomocí našich zubních kartáčků, nebo že na ty kartáčky namažou indulonu. . . Z jakéhokoliv usměrňování si nic nedělají a zatímco já uklízím spoušť, ony běží provést něco dalšího.

Mezi mé nové povinnosti teď patří i péče o řemeslníky. Je zapotřebí provést odborné práce, na které Šimon nestačí a tak neustále sháníme nějaké řemeslníky. Je to docela problém, protože firmy jsou hodně drahé a místní řemeslníky je zas problém sehnat a přinutit přijít. Nejlépe se dají sehnat v hospodě, ale i tak není zaručeno, kdy přijdou a zda vůbec někdy a jak odvedená práce bude vypadat. Například jsme potřebovali sehnat elektrikáře, což se sice na popáté podařilo, ale ukázal se jako člověk nesmírně zapomnětlivý, protože když někde natáhl dráty, do další návštěvy zapomněl kde a kudy vedou (Šimon je totiž zaštukoval). Z nějakého důvodu to však potřeboval vědět a pomohl si tak, že našel konec těch drátů a mocným škusnutím je vyrval ze zdi. Zničil tak sice kupu práce někoho jiného, ale sám mohl pokračovat, tak byl spokojený. Nebo když jsme sháněli fekál na vyvezení žumpy, znamenalo to cestu od jednoho člověka k druhému a obejít polovinu vesnice a celý areál zemědělského družstva. Dozvěděla jsem se, kdo a kdy s ním jezdí, kde bydlí, kde jsou dílny, kam se vyvážá a že teď ho stejně nemají, protože si ho půjčili z vedlejší vesnice a ať přijdu za dva týdny. Po dvou týdnech jsem oběhla tutéž trasu, abych se dozvěděla, že už je sice fekál tady, ale že mají teď zemědělci hodně práce, orají pole a ať přijdu za měsíc. To je v případě přeplněné žumpy opravdu nepříjemné sdělení.

Také je místní zvláštností, že obchody zavírají v 16 hodin, což je pro pracujícího člověka nedostižný termín. Nevím, jak to dělají zdejší obyvatelé, možná mají v rodině nějaké nákupčí čtyři důchodců či nezaměstnaných, ale my to děláme tak, že nákupčí četa

jsem já. Musela jsem tedy začít řídit. Vzpomínáš, jaké to bylo pro mě v Praze trauma, úplně jsem odvykla a pověsila řidičák na hřebík. Tady to ale jinak není možné. Takže když Šimon nebo řemeslníci něco potřebují, musím vyrazit do města do stavebnin i s dětmi a seznamem nákupu. Nejdřív mi zapsané údaje nic neříkaly, ale časem se začínám orientovat v cenách a druzích hydroizolací, spárovaček, ytongu, lepidel, tmelů, vrutů a minerálních vat. Vždycky kroutím hlavou nad cenou k zaplacení, pět tisíc není žádná částka. Tuhle finanční zátěž jsme si ve své naivitě dřív také neuměli představit. Pět tisíc mi dřív přišlo hodně. Při rekonstrukci je to nic.

S řízením auta jsem měla velké problémy. V Praze je řidičské umění jen pro otrlé a nikdy jsem si nezvykla na ty závodníky, co předjíždějí zleva, zprava, brzda, plyn, smyk, ignorují druhé řidiče i dopravní předpisy. Kdybych měla v Praze řídit, asi dosud stojíme na křižovatce před Vojenskou nemocnicí. Zde je situace ulehčena faktem, že veškerý provoz se omezuje na pár traktorů, sem tam nějaký ten autobus, nákladňák, motocyklista na Pionýru, a Škodovek stodvacítek. Taky tu nikdo tak nespěchá, takže přednost si dávají už 300m před křižovatkou, předjíždí se tu též minimálně, vzhledem k šířce a stavu vozovky, zkrátka paráda. Nicméně po tak dlouhé řidičské přestávce jsem stejně měla problémy. Byla jsem tak svázaná strachem, že mě nejvíc deptalo, že nevím, jestli jedu dobře ve svém pruhu a zda se nestřetnu s protijedoucím vozidlem, či nezahučím do příkopu. Začátečnická chyba, kterou se mi nedařilo opustit. Tolik jsem se soustředila na svůj pruh, že jsem upjatě sledovala cestu těsně před sebou, dělicí čáru a zpětná zrcátka, což mělo za následek příšerné kličkování po silnici!!! Šimon mi poradil abych se dívala více do dálky před sebe a prostě si věřila. Udělala jsem to tak a ono to fungovalo. Jela jsem přesně jak bylo třeba a nekličkovala jsem. Napadlo mě, že je to zajímavá ilustrace k životní, duchovní jistotě. Že když je člověk příliš ustrašený, moc se kontroluje a žije ve strachu, co udělá špatně, chová se jako pomatenec, kličkuje životem a sebelepší kontrola správnosti každého kroku mu jistoty nedodá. Kdežto když máme oči upřené do dálky, ke Kristu a věříme si, můžeme jet rychleji a kupodivu i správněji. No, je to poučením hlavně pro mě. Dívat se dopředu a ne pod nohy.

Ted' už mě ale řízení začíná bavit, hlavně když od někud přijedu a můžu nechat děti ještě pár minut přivázané v sedačkách a jen tak koukat do blba. Můj oblíbený okamžik. Pak se nadechnu, jdu odnosit nákup a pak odpoutat děti ze sedaček a kolotoč pokračuje. Mám podezdření, že Šimon mi rád přenechává vyřizování nákupů, protože když tam přijedu já a obsluha ve skladu stavebnin vidí mé těhotné břicho a děti v autě v sedačkách, jsou ochotní a milí a veškeré zboží mi ochotně naskládají do naší staříčké dodávky, kdežto Šimonovi jenom z dálky ukážou hromadu materiálu a musí si to naložit sám.

V poledne pak musím vyzvednout holky ze školky a postarat se o ně po zbytek dne, protože Šimon, když přijede s Dominem ze školy, tak hned letí dolů na stavbu, a aby s tím pohnul, je tam skoro do půlnoci, kdy hodí sprchu a padne za vlast. Tedy přesněji: za náš dům.

Víš, pro mě to je taky těžké, byla jsem zvyklá, že dřív mi Šimon po práci pomáhal a

bral děti ven, abych měla čas na domácí práce. Teď už to prostě není možné, oba toužíme po dokončení prací a víme, že toto provizorium je neúnosné. Stále máme většinu věcí v chatě, vybalila jsem jen to nejnnutnější, takže teď kdykoliv něco potřebujeme, musíme jít hledat do krabic do chaty. Všechno je v chaosu a nemůžeme najít například rodné listy, Šimonův vysokoškolský diplom, který potřebuje předložit v nové práci, nebo výpis z katastru nemovitostí. Ochladilo se, takže tam chodím hledat i oblečení, boty. Děti se musely smířit s omezeným množstvím hraček, knížky také nemají po ruce, takže musíme napnout síly, aby už to dole brzy bylo hotové. Snad do listopadu.

S příchodem podzimu se nám začaly stahovat myši do domu. Jsou neuvěřitelně drzé a všetečné. Myši bobky nacházím dokonce v hrncích, talířích a šuplících s oblečením, které i rozhryzávají. Většinou musím nádoby po vytažení z linky opět přemýť, protože během noci posloužilo jako myši záchod. Po nocích je slýcháváme hryzat zdi. Fuj, chytá mě z toho amok. Jsou tak drzé, že jsou schopné vyšplhat na linku a chodit po ní během toho, co vařím!!! Zahlédla jsem je i na kuchyňském stole! Vyhlásila jsem jim tvrdou válku, všude chystám pastičky, jed si kvůli dětem použít netroufám, ale zatím, bohužel, vítězí. Občas se nějaká chytí, ale jsou tak mazané, že dokážou odnést návnadu i z pastiček, takže jsou to spíš krmičky, než pastičky. Děti jsou z nich nadšené, lehávají u linky a skříní, kde se nejčastěji vyskytují šedé kožíšky a číhají, kdy se tam objeví. Mají z toho děsnou srandu, takže jsem to opět já, kdo jediný je nespokojený. Také jsem si kvůli těm malým potvorám uhnala tik. Jak mám pocit, že někde zahlédnu nepatrný pohyb, hned prudce škusnu hlavou tím směrem a rukou chmatám po předmětu, který tam hodlám mrstit. Často se mi to jenom zdá a žádná myš tam není a tak si připadám jako starý neurotik. Nakonec jsme si pořídili kocoura. Je to zatím kotě, ale starousedlíci praví, že už jenom pach kočky odhání myši od domu. Tak uvidíme jak úspěšně bude páchnout.

Pak jsme také objevili ještě jedny nezvaný obyvatelé na půdě. Kuny. Nejprve jsme si ovšem mysleli, že k nám někdo v noci chodí krást, protože kuny se projevíly hned napoprvé takovým rámusem, že jsme nevěřili, že by to mohlo vydávat nějaké zvíře. Bylo to, jakoby někdo stěhoval těžký nábytek a my opravdu mysleli, že se ve spodním patře musí nějaká alespoň stokilová osoba neopatrně pohybovat a odnášet naše skříně průchodem zamčenými dveřmi. Nikdo tam ale nebyl a zvuky se opakovaly každou noc. Později nám bylo jasné, že jdou z půdy, a protože jsme tam nikdy nikoho nezahlédli, usoudili jsme, že se nám na půdě zabydlelo nějaké halasné strašidlo. Pak nám sousedé prozradili, že takový rámus dělají kuny. Taková malá, roztomilá zvířátka a dupají jak sloni! Věděla jsi to?

Musím ti vylíčit jednu humornou příhodu, která mě před nedávnem potkala. Chtěla jsem posekat, ještě před zimou, vzrostlou trávu kolem plotu naší zahrady. Jelikož nemáme sekačku, poprosila jsem jednoho starého souseda, aby mi vyklepal a nabrousil starou zubatou kosu, kterou jsem vyhrabala mezi haraburdím, co tu původní majitelé zanechali. Sice jsem si musela vyslechnout jeho story o tom, jak dnes už nikdo neumí klepat kosy a jak on je jediný v širém kraji, kdo tento um ještě ovládá, a jak ta dnešní mládež neumí

vlastně vůbec nic, ale kosa byla opravdu pekně naklepaná a nabroušená, takže jsem se mohla pustit do díla. No, ne že bych to uměla, ale párkrát jsem to už kdysi zkoušela a myslím, že mně to docela šlo. Když už jsem měla dílo téměř hotové, jel kolem jakýsi hodně starý pán, nejméně sedmdesátiletý, v super nablýskaným fáru s pražskou SPZ. Jak mě viděl, neodolal, zastavil, spustil okénko a velectivě, s mírnou poklonkou hlavy mě pozdravil: Pozdrav Pán Bůh, vám ta práce jde hezky od ruky. Vytáhl okénko, usmál se a odjel. Nezmohla jsem se na slovo, fakt nevím, co to mělo znamenat. Myslím, že to mohl být nějaký pražák, který po dlouhé době projížděl, jen tak nazdařbůh venkovem, kochal se krásami rodné hroudy a když mě spatřil, nějak jsem mu zapadla do toho kochání. Možná tím, že jsem mu připomněla doby jeho mládí. Znáš mě; zjev ála Božena Němcová, dlouhé vlasy zapletené do copu, černá sukeň až po zem, za pasem zastrčený brousek... Měla jsem mu odpovědět něco jako: Bud' pochválen, panáčku, až na věky! A udělat prsty křížek na čele.

Ale jsou i další hezké okamžiky, kdy se zastavím, rozhlédnu, z hluboka nadechnu a uvědomím si, že pro tohle to všechno stojí za to a na vesnici jsme správně. Docela často chodím pro holky do školky pěšky, pokud to počasí dovolí. Dám dvojčata do kočáru a jdeme. Ony cestou spokojeně usnou, zčervenají jim tvářičky a já si to mašíruiji po silnici, rozhlížím se po zoraných polích, prohlížím si hnědé brázdy, jak se v podzimním měkkým slunci lesknou, kochám se barvami podzimních stromů, červených jeřabin a šípků, pohladím meze pokryté materiďouškou a čuchám si k dlaním, sleduji siluetu kroužícího dravce po nebi a kochám se, až se tetelím radostí. Tohle mi ve městě chybělo. I ty kousky zeleně, které tam byly, působily tak nějak zprzněně, použitě, nevábne. asi jak veřejné záchodky na Hlavním nádraží. Děti se v kočárku venku vůbec nemohly vyspat, protože je rušila spousta zvuků. Permanentní hluk města, takové to temné hučení, často prořízle ostrými zvuky sirény sanitky, policejního auta či pokřikování ukrajinských dělníků. Čas od času, a to dokonce i v noci, nás probudil zvuk helikoptéry, přistávaly nebo vzlétaly z blízké nemocnice a to byl takový rámus spojený s tlakovou vlnou, že se chvěly okenice a člověk se vzbudil zpocený hrůzou, že mu padá dům na hlavu. Vlastně nikdy nebylo ticho a ani tma. V noci se dalo číst i při zatažených závěsech. Zvukový i světelný smog nás mořil ve dne v noci. Myslím, že nepřeháním, protože po pár letech života v Praze mě permanentně bolely ušní bubínky a cítila jsem se neodpočinutě. Člověk potřebuje k životu takové to pravé, hluboké ticho a temnou noc. Tak temnou, že si nevidí na špičku nosu a když vyjdou hvězdy, září jak drahokamy. A já drahokamy ve městě neviděla.

Ahoj, loučí se
chvílemi již optimistická
Alena

10. listopadu

Moje milá kamarádko Jano, s příchodem podzimu nám přibyla ještě další povinnost. Promiň, že to na tebe vychrlím hned z kraje mého dopisu, a obejdu takové ty všeobecné fráze a uvozovací věty, ale jsem plná dojmů!

Náš život se proměnil tak fatálně, jakoby přibyl do naší rodiny novorozenec, udržující nás v poklusu svými nároky na krmení po dvou hodinách a denní péči a pozornost. Nebudu tě napínat, tou novou povinností je všední věc—zajišťování tepla. Prostě musíme topit. Možná nechápeš, proč to tak dramatizuju, ale pro mne je to tvrdý střet s realitou. V obci není plyn a pořízení elektrokotle vypadá na dlouhé lokte, tak prozatím musíme topit pevnými palivy. V přízemí domu je jedna temná místnůstka, která dosud odolává našim rekonstrukčním i uklízečím nájezdům, kotelna. Mně však připadá spíše jak středověká mučírna, neboť je celá temně začouzená, nejvíce strop, na stěnách visí různé prapodivné železné předměty, evidentně určené k obsluhování a udržování kotle, avšak ve mně evokující hrůzné a hororové představy, stejně tak jako různé špalky, sekyrky a sekáčky poházené po zemi. Mezi tím vši se jako nevinátka krčí kotel. Tváří se tak ze všech sil, ale ve skutečnosti je to nenažraná bestie s anarchistickými sklony, která nemá nic jiného na práci, než vymýšlet, jak nás sprovodit ze světa! Já vím, kroutiš hlavou a říkáš si, že zase přeháním, ale věř mi, je to přesně tak jak ti říkám!!!!

Však víš, vyrostli jsme oba dva se Šimonkem v paneláku a teplo se nám valilo jaksi samo z trubek ze zdí, stačilo jen otočit kohoutkem. Co se děje v centrálním výměníku a velekotelně někde na okraji sídliště, nás absolutně nezajímalo. Možná tak jsme tušili, že ten podivný pán od naproti je topič, ale dohromady to nedávalo moc smysl. Jediné živé teplo jsme znali od táborových ohňů, kde představovalo pouze romantiku, na které si opečeme buřty. A najednou tohle! Taky jsme zprvu mysleli, že to nebude tak těžké, prostě zatopíme a bude teplo, ale bylo a dosud je. Všechno je jinak.

Soused, který nás přišel zasvětit do tajů kotelníčení, nám vysvětlil, že se musí topit buď vůbec a nebo na plný pecky. Určitě ne jen tak zkomíravě, protože to pak kotel dehtuje sám sebe i komín a nehřeje a musí se pracně čistit. Takže, fajrovat za každého počasí, ale zas ne moc, protože by se mohla voda příliš přehřát, proměnit v páru a následně vybuchnout. Většina slušnějších kotlů má regulační ventil, aby tomu mohlo být zabráněno. Ten náš ho má rozbitý a nový se nedá sehnat, takže musíme hlídat teplotu vody a že je zle, poznáme podle toho, že kotel bude tancovat po místnosti, seč mu to trubky dovolí. Pak ho musíme polít studenou vodou a urychleně evakuovat barák. Nebezpečí výbuchu je reálné. Tohle byla suchá teorie, praxe byla barvitější už z toho důvodu, že jenom vejít do kotelny znamená zašpinit se a nasmrádnout.

Takže náš všední den začíná o dvě hodiny dříve než dosud, tak dlouho totiž manželovi trvá vybrat popel, v kotli zatopit a pak ho přimět k pořádnému tahu, zatímco hlídá nefunkční ventily a štípe dříví, abych měla čím topit, až bude v práci. Po dvou hodinách vyleze z kotelny špinavý a smrdící jak starý pekelník. Po zbytek dne musím topit já. Znamená to, co dvě hodiny chodit příkládat, protože ta obluda žere jak bezedná a když

vyhasne, musí se roztápět znova! A vyhasne kdykoliv jdu s dětmi ven, nebo jedu nakupovat, takže se vracíme do studeného domu a místo abych mohla čas věnovat dětem a po příchodu z venku je vysvlékat, omývat, krmit, musím prvně na hodinu do kotelny a pak to další dvě hodiny trvá, než se dům trodhu prohřeje!

Totíž, je tu takový malý detail, o kterém jsem ti dosud neřekla a na který i my přišli teprve s příchodem chladného počasí: zdi našeho domu, tedy horního patra, jsou postaveny z heraklitu, což jdou tenké dřevěné desky vyplněné vrstvičkou betonu. Takže máme zdi pouhých deset cm tlusté! Okna v nich usazená drží asi jen silou vůle a při sebemenším fouknutí větru na druhém konci republiky nám doma vlají záclony! Nevím, jak to je možné, ale zjistila jsem, že vítr nám fouká i z elektrických zásuvek a vypínačů. Jsme tu jak na větrné hůrce. Sice si můžeme libovat, že jsme na čerstvém vzduchu a ani nemusíme větrat, ale teplo, které tak pracně dolujeme z toho zatrápeného kotle, se u nás neudrží a do hodiny po vyhasnutí kotle je tu teplota blízka té venkovní. Nevíš, proč nás při koupi domu nenapadlo podívat se na flouštku stěn?

Také už jsem pochopila, proč jsme celé léto slyšeli cirkulárku od časného rána do pozdního večera a vídávali lidi s kárkami vozit dřevo z lesů i od pily. Topení je celoroční záležitost. Od jara do podzima se sváží, řeže a uskladňuje dřevo do hranic podél domů a zahrad a pak se od podzima do jara topí a topí a topí. Chlapi mají kotelny zabydlené ke svému obrazu a tráví tam veškerý svůj čas. Asi se jim nechce co dvě hodiny chodit přikládat, pak se omýt a za další dvě hodiny znova a tak si do kotelen nastěhovali staré gauče, otomany, křesla, televize, rádia a zásoby slivovice. Je to taková chlapská záležitost napříč generacemi. Majitelé různých kotelen se navzájem navštěvují a shlukují a čas od času se přesouvají ke kotli, kde je zrovna potřeba přiložit. Ve volných chvílích se štourají v různých motorech, převážně ze Škody 120 nebo traktorových či natírají nějaké zrezivělé součástky a tak tu přežijí zimu až do jara, kdy znovu začnou shánět dřevo, zatímco ženy s dětmi jsou v teple domova a neodvažují se nic namítat, protože jsou rády, že je někdo ochotný se o teplo starat, i za tu cenu, že toho svýho kotelníka musí občas pohledat v některé sousedovic kotelně a dovléct domů ve značně podroušeném stavu...

V souvislosti s tímto fenoménem jsem si uvědomila, jak je nebezpečné posílat manžela přes půl vesnice pro mléko. Jde kolem několika kotelen!

Tak tedy, přidáváme se k místnímu folklóru a topíme taky. Jenomže jsme byli tak pošetilí a hned po nastěhování dali dřevo sousedovi s tím, že my budeme topit elektrikou a dřevo nebudeme potřebovat. Teď toho lituji, měla jsem takovou mánií hned se všeho po těch předchozích majitelích zbavit a zima mi přišla daleko. Ale i tak ho ještě dost zbylo a snad brzy bude ten elektrokotel ať se můžu této otročiny zbavit, prostě se nám na to těžko zvyká. Taky to místní mají jiné, když žijí třeba dvě, tři generace pod jednou střechou a v topení se ujme nějaký důchodce a v kotelně je celý den, ale když já tam musím odbíhat od dětí, to je nepříjemné. Navíc, ten náš kotel je fakt anarchista s atentátníckými sklony. Nejen, že kdykoliv ho otevřu, vyvalí mi do obličeje hustý dým, v horším případě i plameny olízne obličej, nebo alespoň ruce, ale i mě totálně zasmradí, očmoudne. Ruce a

nehty mám zničené, zčernalé zažranou špínou, plné třísek.

V duchu se omlouvám svému spolužáku ze základky, kterému jsme se smáli, že má ohořelou ofinu. Asi jsem ti o něm dosud nevyprávěla, vlastně jsem si na něho vzpomněla až teď, když se sama učím uskakovat ohnivým polibkům. On byl ve třídě takový outsider, bydlel na periferii města, byl z chudší rodiny a jednou za čas přišel do školy s ohořelým obočím a ofinou. Měli jsme z něho velkou srandu, nejen my, i učitelé. Na dotaz, jak se mu to stalo, odpovídal, že přikládal do kotle. Víc to nerozváděl, nevím jestli nám, rozmazleným panelákovým fakanům, neměl zapotřebí nic vysvětlovat a nebo ho odradil výbuch našeho smíchu, ale je fakt, že my nevěděli, o čem mluví. Smáli jsme se mu, jakoby neuměl hodit polínko na táborák, ale co to doopravdy znamená obsluhovat kotel, nevěděl nikdo z nás. Tak mu teď v duchu posílám omluvu, kdykoliv nadzdvihávám víko té ohnivé obludě!

Nejhorší, co nám ovšem ta bestie provedla bylo, když mi při jednom přikládání vypadla těsnící šňůra z víka. Nešla mi nasadit, tak jsem ji odhodila stranou a víko zatížila několika cihlami v domnění, že to bude stačit. Jenomže asi za hodinu jsem zjistila, že se valí hustý černý dým okolo dveří, které oddělují naše podkroví od dolního patra. Otevřela jsem je a zděsila se, protože za dveřmi stál tak černočerný dým, jako bych se dívala do komína. Nevěděla jsem, co dělat, byla jsem sama doma s malými dvojčaty, těhotná... Vybavovalo se mi, že tento dým je extrémně jedovatý a působí tak, že si toho člověk ani nevšimne a najednou bum a je otrávený zplodinami! Už jsem viděla sebe a dvojčata jako mrtvoly v kuchyni na zemi ležet přes sebe. Také jsem nevěděla, jestli dým nepůsobí oheň, co dole vznikl od kotle a zvažovala jsem zavolat požárníky. Zase jsem ale nechtěla plašit a přemýšlela jsem o způsobu útěku po vzoru vězňů — pomocí svázaných prostěradel se spustit z okna nejprve dvojčata a pak sešplhat s tím svým břichem... Strašné bylo, že skrz dým nebylo vidět ani na půl metru před sebe a tudíž se po schodišti dolů a k východu nedalo sejít. Ani jsem neviděla kde začíná zábradlí schodiště a na jeden nádech by se to nedalo projít, a už vůbec ne s dvojčaty na rukou! Na konec jsem otevřela okno, oblékla nás do bund a tak jsme počkali dokud v kotli nevyhaslo a celou tu dobu jsem se modlila, aby dole nebyl požár, pořád připravena mobilem volat hasiče. Díky Bohu, nebyl. Stalo se to kvůli té těsnící šňůře. Kotel chytl zpětný tah a místo do komína veškerý kouř valil do bytu. Hmmm.

Byla jsem z toho tak vyklepaná, že jsem si netroufala znovu zatopit a strašné bylo, že to byl zrovna Šimon na tři dny pryč a tak jsme museli vydržet zimu. Na zimě je nejhorší, jak zalézá do všech pórů, úplně člověka prosákne a celého znehybní. Člověk je pak unavený, malátný, zpomalený a neschopný jakékoliv aktivity! Venku bylo totiž těsně nad nulou a my doma měli pět stupňů! Děti byly tak zmrzlé, že se nemohly zahřát ani v kombinézách. Pak mi sousedka půjčila přímotop, tak už jsme to nějak zvládli. Ale brrr, zima je hrozná věc, nelhorší na ní je to, že člověka úplně zahltlí, proleze do . Díky Bohu za teplo!

Alena

1. prosince

Ahoj Jani, děkuji Ti za milou odpověď, komunikace s tebou mě vždy potěší. Představ si, že elektrokotel nám poběží od konce tohoto týdne. Možná, až budeš číst tyto řádky, již nebudeme běhat čistí do kotelny a umounění z kotelny! Nemůžu se dočkat, věřím, že to nebude tak drahé, jak píšeš. Ptali jsme se sousedů, kolik protopí za uhlí, prý 18 tisíc Kč plus 5 dalších za dřevo, tak elektrickou to určitě nebude o tolik dražší.

Ptáš se, jak trávíme volno a zda vůbec máme čas na děti. To víš, je to teď horší, než bývalo. Byla jsem zvyklá, že Šimon pracoval doma a byl mi k ruce, když jsem potřebovala zajít k doktorovi, uklidit, nakoupit, vyzvednout děti z kroužku, nebo když jsem byla prostě unavená a chtěla mít chvíli čas pro sebe. A to teď není možné. Přes pracovní dny a v sobotu to musím nějak zvládnout, byť s vyplazeným jazykem a v neděli se to snažíme dětem vynahradiť. Být s nimi, zajít na bohoslužby, odpoledne na výlet.

Nedávno mi došla zajímavá věc. Strašně jsem se totiž rozčílila, když jsme jeli v neděli na výlet na nedaleké skály. Je to takové zajímavé místo v prostředí Žďárských vrchů. Snažila jsem se všechno připravit co nejpečlivěji. Však to, jako matka, znáš taky moc dobře. Nachystat oblečení, svačiny, pití, kapesníky, plíny, vlhké ubrousky, náhradní oblečení, kdyby se někdo počůral nebo v autě poblíkal, pláštěnky, toaletní papír, igeliták na odpadky... Děti se těšily a lítaly jak pometla, šlapaly mně v přichystaných hromádkách věcí, vytahovaly z batohu věci již zabalené a děsně pištěly. Berenika si sama nachystala batoh, a odmítala bez něho odejít, ačkoliv byl plný plyšáků a knížek a nám bylo jasné, jak to dopadne. Že ho budeme muset nosit my. Dominik pro změnu nastoupil do auta s veškerým svým zbrojním arzenálem — lukem, šípy, kuší a klacky a motal se tak nešikovně, že hrozilo vypíchnutí oka některého z mladších sourozenců, což mu evidentně nevadilo. Šimonovi to ale hodně vadilo, takže se hádali, do toho dvojčata řvala, protože se přetahovala o jednu hračku, co chtěli oba. Deni, která trvala na tom, že si svoji svačinu ponese sama, zakopla a spadla na dvorečku do té největší kaluže, takže zmáchala sebe i svačinu. Blázinec. Musela jsem ji převléknout a namazat nový rohlík, zatímco všichni už čekali v autě a cítila jsem, že mi dochází trpělivost a začínám zuřit. Když jsme konečně vyjeli, byla jsem úplně hotová a to byl výlet teprve před námi, přála jsem si, aby cesta trvala alespoň tři hodiny, kdy ty šídla musí sedět přivázaní v sedačkách, a ne patnáct minut a pak se ještě honit po lese.

Ale v lese, navzdory počasí, bylo nádherně, a jak jsme si o tom se Šimonem povídali, došlo mi, že je to absurdní. Pořádáme výlet pro děti a přitom nám ty děti v tom vlastně překáží a svoji frustrací jim to dáváme najevo a ony to ví. Stejně tak i ta naše velká rekonstrukce. Děláme to pro děti. Jen a jen pro ně. Ale ony dovedou tak překážet, otravovat, motat se pod nohama a ničit již hotovou práci, že člověk pak na ně křičí, vyhání je a dává jim najevo, jak jsou na obtíž. Fuj, takhle to tedy vůbec nechceme! Tohle zjištění mě dost zamrzelo a zastavilo. Uvědomila jsem si, že děti jsou šťastné v tom našem domě, i když je to taková chatrč a musí snášet stísněné podmínky. To my jsme ti, kdo to potřebují mít opravené! Nakonec, chtěli jsme na vesnici i proto, aby se naše děti naučily

pracovat a starat se o svěřený majetek, a teď je odháníme, bráníme jim v touze pomáhat, protože co kdyby to pokazily, a myslíme si, že potom, až to bude jednou hotové, tak se jim budem hezky v klidu věnovat a všechno je naučíme. Ale není to tak. Jednou není až někdy za deset let. Je to právě teď! Musíme se změnit, i kdyby to znamenalo, že budeme muset žít takhle provizorně ještě hodně dlouho. Stejně tak ty výlety. Nejde o to, kam dojedeme, ale co přitom zažijeme.

Možná by se to mohlo jmenovat Syndrom Rybářovy ženy. Vzpomínáš na tu pohádku o nespokojené rybářce, která pořád žehrala a byla nespokojená, ať bydlela v chatrči nebo v paláci? Asi princip není v tom, kde žijem, ale jak jsme schopní být vděční a spokojení, ať jsou okolnosti jakékoliv. Požehnání není tam za rohem a až se splní to a ono. Je tady a teď a buďto ho uchopíme a nebo nám uteče.

A od té doby jsme opravdu v tom nasazeném vražedném tempu polevili. Připadáme si oba s nastalým stavem smířenější, možná i proto, že pomalu dochází síly i rozum. Prostě nevíme, jak dál. Sice pořád je co dělat, ale práce nijak nepostupuje dopředu. A je spousta věcí, kterým už Šimon nerozumí. Sám říká, že se utápí v detailech, chybí mu nadhled, nějaká koncepce a nejčastěji prostě vědět a umět jak na to. Je to taková trochu deprese. Došlo nám, že ani tento a dokonce ani příští měsíc to nebude hotové. Ba ani za rok, za dva. Je to nad naše síly i možnosti. Mít to hotové do října byla nesplnitelná iluze.

Pomalů se s tím smírám.

Loučí se tvá melancholicky laděná přítelkyně Alena

16. prosince

Ahojky, Jani. Mám dnes dobrou náladu. Přijel k nám Martin na bílém koni. Koukala jsem na zprávy, že ve vašem kraji již taky včera napadlo prvních pár centimetrů, tady jsme tedy v náskoku. Chumelí týden v kuse, padají obrovské kusance a sníh již pokryl všechny holé meze a šedivý, ponurý svět zahalil bílou nádherou. Miluji to. Celý ten týden tím žiju a nevynechám příležitost jít ven a vyblbnout se s dětmi, co mi rosotučí břicho dovolí. Mimino se už pěkně ozývá, bolí mě kyčle i pánev, ale sněhu opravdu neodolám!

Však se taky již nemusím starat o teplo. Elektrokotel běží jak hodinky a vracíme se do vyhřátého domečku. Akorát dvakrát během minulého týdne nešla elektrika. Místní obyvatelé pravili, že to se prý zde stává často, zvláště při takových sněhových náporech. To je pak zlé. Museli jsme opět zažehávat kotel, který to i bez pomoci elektrického čerpadla samospádem vytopil a jídlo si ohřívat na otevřeném kotli jak někde ve středověku. Já už se nemůžu dočkat, až ho vyhodíme, ale Šimon je rád, že ho máme a zachraňujeme s ním situace energetického kolapsu. Zvažovali jsme, zda si nepořídít nějaký elektrický generátor, ale nakonec spíše zvažujeme, že si necháme postavit kamna do kuchyně, až ji dole zrekonstruujem, ať nejsme závislí jen na přívodu elektřiny. Také je ovšem pravda, že to elektrické teplo je jiné, takové mělčí, slabší, rychleji uteče.

Ptáš se na zdravotnictví. To je kapitola sama pro sebe. Hned jak jsme se nastěhovali, Šimon začal shánět různé informace o okresní nemocnici, která je v sousedním městě. Nedalo mu to tolik práce, protože historiky o tom, kolik lidí zesnulo za nevyjasněných okolností v této nemocnici, komu amputovali nohu, protože mu ji špatně zasádrovali, o úrovni hygieny i bakteriích žijících ve vodovodním řádu nemocnice a vraždících lidí na potkání, se šíří krajem jako lavina a každý vesničan vám jich na počkání povypráví třeba desítky. Chudák Šimon, vychován úzkostnou matkou zdravotnicí, již několikrát mě zapřísahal, abych ho v případě nějaké nehody či infarktu určitě neposílala do této okresní nemocnice. Má z ní pravou, nefalšovanou hrůzu a již teď je jasné, že musím stihnout porod v Brně, i kdybych riskovala porod cestou v autě.

Mě to zas tak neděsí, беру tyhle věci jinak. Šimon říká, že nezodpovědně, já tomu říkám s nadhledem. Ačkoliv moje zkušenosti by mu dávaly spíše za pravdu, mě to docela baví. Třeba můj gynekolog. Jakoby ho vystříhli z filmu Vesničko má středisková. Mohl by Hrušínskýho klidně zastupovat, ale na rozdíl od něho to nehraje. Když k němu přijdu na těhotenskou prohlídku, zeptá se mě, jak se mi daří, jestli mě něco netrápí. Jednou jsem si mu postěžovala, že mám pořád nízký tlak, motá se mi hlava, mívám mžitky před očima a je mi na omdlení. Odpověděl mi, že to je dobře, protože vysoký tlak je daleko horší a že mám být ráda. Pak jsem se mu svěřila, že celé těhotenství mám úporný průjem, bojím se, aby to třeba nebyla nějaká infekce ohrožující miminko. Na to mi moudře odvětil, že i to je vlastně výborné, protože zácpa je to, co ohrožuje mimino, nikoliv průjem, takže můžu být nejen v klidu, ale i nadšená. Tak jsem šla domů potěšena i tím faktem, že mě neposlal prohlédnout si krematorium do Pelhřimova.

Tak ti přeji krásné Vánoce, ať zvládneš veškeré přípravy, však si ještě zavoláme! Dnes

už musím běžet, potřebuji jet pro děti do školky a sněhu zas připadlo tolik, že musím vyházet auto, které pluh při každém projetí zahrne. Ale mně to nevadí, je to takové vesnické dobrodružství.

Alena

16. ledna

Ahoj milá Jano, děkujeme vám za návštěvu, i když to byla taková přepadovka! Ale to nevadí, alespoň jsi viděla na vlastní oči vše co ti takto písemně líčím a sama si uděláš představu.

Od Vánoc, kdy jste tu byli, se ale dost změnilo. Stal se totiž úplný zázrak. Však víš, byli jsme smíření s provizorním stavem a trochu i rezignovaní v očekávání nějakých změn. ALE, přesně v tom okamžiku k nám z ničeho nic, na bohoslužbách, přistoupil mladý kluk, který se dosud s námi vůbec nebavil, a navrhnul nám, že nám s rekonstrukcí pomůže! Prý kvůli zimě má pracovní přestávku — dělá práci závislou na počasí, jakési závlahy golfových a fotbalových hřišť a to se v mrazu opravdu dělat nedá, takže je ochotný nám do konce zimy pomáhat! Koukali jsme na něj, jakoby spadl z nebe. Je totiž vyhlášený Ferda Mravenec, práce všeho druhu. Ještě více vykulení jsme zůstali, když sebou přivedl svého bratra, druhého Ferdu Mravence, který jakožto dřevorubec také nemůže přes zimu pracovat. Oba bratří přišli jakoby nic, chopili se náradí a práce jim pod rukama ubývala, jakoby ji hrnuli radlicí. Umějí zedničinu, instalatérinu i dokonce elektrikařinu! Šimon za nima jen pobíhá, dychtiv všemu se přiučít. Prošli si ten náš nešťastný rozbouraný spodek a hned viděli, co je ještě potřeba dodělat a v jakém pořadí práce půjdou.

Jsou tu teprve asi deset dní, ale od rána do noci a my jsme blažení jak jarní sněženky v paprscích nesmělého slunce. Je to pro nás nesmírné požehnání. Musím přiznat, že jsem byla opravdu dojatá, když mi včera řekli, ať si navrhnou kuchyňskou linku, že už začnou pracovat na takových těch vodovodních, odpadních a elektrických přípojkách! Něco, co jsme v podstatě vzdali, se teď naplňuje a my tomu pořád nemůžeme uvěřit! Je to asi taky takový Boží princip: člověk může dostat jenom to, čeho je ochoten se vzdát. Takže: zítra jedem do Brna kupovat dlažbu do koupelny, dřez a takové ty konkrétní věci činící z našeho sřatu domov! Dosud to byly jenom desetitisíce za věci, co nebyly vidět. Různé tmely, stavební lepidla, náradí, traverzy, omítky, písek, ytong... Tedy, ony byly vidět, ale ještě z toho nedělaly ten domov, však víš jak to myslím!

Doufám, že sníh vydrží hodně dlouho! I když tedy, letos je ho nadílka opravdu bohatá. Všude jsou takové závěje, že se mi s tím břichem těžko chodí. Vymyslela jsem tedy, že budu jezdit raději na běžkách, než tahat nohy ze závějí! A ono to docela funguje. Mrazy jsou též veliké, v noci teplota klesá až 23 stupňů pod nulou, ráno je vše zmrzlé na kost, což dělá problém hlavně naší Škodovce. Většinou nejde nastartovat, musíme dávat na noc autobaterii do nabíječky a vždy se musí celá oškrábat ze silné vrstvy ledu, ale i tak jede Šimon skoro po slepu, protože mu pára od úst okamžitě namrzá po celém čelním sklu. Dokonce zamrzají i zámky u dveří a dveře samotné, takže nejdou zavřít a tak často musí jet s otevřenými dveřmi, které si uchycuje pomocí pásu! Každé ráno trnu hrůzou, aby dojeli s Domčou v pořádku. Cestou jsou totiž tři železniční přejezdy, všechny křižují silnici v kopci a vozovka je tak uježděná a zamrzlá, že často, ač zabrzdí auto před přejezdem, ke kolejíům dojede jako na sáňkách! Moje obavy nejsou liché, neboť už několikrát dostali smyk a skončili v zasněženém poli, takhle brzy ráno, ještě za tmy a

mrazu okolo 20stupňů! Domča pak musel klusat do nejbližší vesnice pro traktor, zatímco Šimon se pokoušel vyhrabat auto ze závěje. Zázrak, že vždy dojeli do školy včas a Domča nedostal zápal plic.

Já to s dojížděním do školky také nemám tak jednoduché, musím vždy vyrazit tak hodinu před plánovaným odjezdem a vydolovat auto z hromady sněhu, vždy přes noc celé zapadné a zahrnuté pluhem. Sněhu je tolik, že už ho není kam dávat, děti se stále radují, ale mně už to tak romantické nepřipadá. Silnice mají po krajnicích tak obrovské mantinely sněhu, že zužují silnici na polovinu a vyhnout se s naší dodávkou protijedoucímu autobusu je opravdu problém připomínající vojenské manévry.

Navíc jsme zjistili, že naše dodávka je auto nevhodné do horských podmínek. Neumí vyjet ani z malé hromádky sněhu, sebemenší kopec mu činí na sněhu velké problémy a nevyzpytatelně smykuje. No, spíše vyzpytatelně. V každé zatáčce. Prý je to způsobeno náhonem na zadní a krátkým rozvorem. Kdosi nám poradil dát do kufru pytle s pískem, tím zatížíme zadek a nebude smykovat. Vyzkoušeli jsme, ale moc to nepomohlo. Skoro každou jízdu končíme v závěji! Je to opravdu na nervy jdoucí, ale nedá se s tím nic dělat. Alespoň písek z kufru použijeme na vyhrabání se a podsypání kol. Občas musíme požádat o pomoc souseda s traktorem. Snažíme se nikam nejezdit, protože každá cesta má nepředvídatelný konec. Nedávno jsme jeli navštívit rodiče a ačkoliv bydlí jenom 50 kilometrů daleko, jeli jsme cestu zpět několik hodin, protože jsme nejprve museli hledat novou cestu, neboť jsme nemohli překonat jeden kopec, a ač se auto i Šimon snažili, vždy po ujetí pár metrů do kopce jsme sjeli zase dolů jak na saních. Nakonec jsme jeli jinudy, obklíkou a po několika zvládnutých smycích, kdy jsem vysílala z mobilu zprávy všem svým přátelům s prosbou o modlitby, jsme stejně zahučeli do závěje. Jenže pod závějí byl hluboký příkop a my se tam zabořili naprosto nevydolovatelně. Byla již tma a zuřila sněhová vánice a sice několik aut zastavilo a snažilo se nám pomoci, ale marně. Děti v autě začínaly být zmrzlé, hladové, domů daleko... Šimon tedy stopl dvě auta — do jednoho by se naše početná rodina nevešla — a poprosil řidiče, aby nás odvezli domů, odkud jsme potom poslali Šimonovi na pomoc souseda s traktorem. Takže to dobře dopadlo a zůstali jsme věrni heslu, že není důležité, kam dojedeme, ale co při tom zažijeme!

Začínám být z těch zážitků trochu unavená a připadá mi, že mě neposilují a nečiní odolnější, ba naopak, bojím se, co se zase vyvrbí a jak to zvládnem. Představ si, že jak byly ty největší mrazy, ucpal se nám odpad. Bylo to zrovna v neděli, když jsme se vrátili z bohoslužeb, naobědvali se a všichni šli na záchod. Dovedeš si představit, že spláchněš záchod a přeteče ti vrchem? Obvolávali jsme všechny možné firmy, ale tohle je zbožný kraj a v neděli tu nepracuje nikdo. Prý máme počkat do pondělka. Jenže jak to udělat, když potřebujeme na záchod, mýt nádoby, sebe? Děti šly na nočník a obsah jsme zahrabávali do sněhu, my se brodili přemrzlým sněhem a hledali to svoje příhodné místo na zahradě, ale moc to nešlo, mráz byl opravdu třeskatý. Ještě cestou z bohoslužeb jsem se dívala z okna auta a kochala se bílou nádherou. Stromy obalené jinovatkou, jakoby vyšly z rukou profesionálního krajkáře, blankytně modré nebe, jasné slunce, zkrátka krajina jak z

Mrazíka, teď mi to ale přišlo nepřátelský a otravný, byla jsem fakt zdrcená. Šimon se vydal prozkoumat žumpu, zda problém netkví v zamrzlém odpadu, ale uklouzl na ojíněném okraji a spadl do ní, až utopil jednu svoji sváteční holínku. Nechápu jak se tomu mohl smát, když mi to, celý smradlavý, přišel líčit. Já byla zdrcená.

Došlo mi, jak jsem zvyklá na civilizaci a věci, co prostě fungují a zajišťují pohodlí. A jak jsem zranitelná, když se děje něco, co nemůžu mít pod svojí kontrolou. Propadám zoufalství. Šimon je v klidu a věří, že to s pomocí Boží nějak zvládneme a já jsem nervní a vyčítám Bohu, proč to pořád na nás dopouští. Šimon říká „Je to zkouška důvěry a dokud ji nezvládneš, bude se pořád opakovat! Máme Bohu věřit, i když se nám nedaří a přicházejí protivenství, On se na těch situacích oslaví.“

Hmm, to já nedokážu. Někdy o tom tak uvažuji, jestli tyto situace nejsou Božím záměrem. Abych se naučila Mu důvěřovat, když všechno kolem mě selhává. Ono je lehký vyvyšovat Boha nad svým životem v okamžicích, kdy je člověk po všech stránkách zajištěný. Je mu teplo, a kdyby hrozilo, že nebude, otočí termostatem a zažehne se plynový kotel. Je sytý a když má hlad, zajde do obchodu za rohem. Je zdravý a kdyby mu bylo zle, zbaští nějaké prášky nebo zajde k doktorce. Docela začínám chápat biblické verše o ztuchlosti srdcí a spoléhání na jiné zdroje bezpečí než na Boha. V okamžiku, kdy je venku 20 pod nulou, dojde k poruše na přívodu elektrické energie a já nemám jak ohřát dětem jídlo, zima se šíří domem a ani nemůžu nastartovat auto, protože baterie se zimou vybila, takže jsem odkázána to nějak přežít... moje víra slábne a dožaduje se důkazů Boží přízně v podobě splnění nároků. Raději bych spoléhala na sebe a zdroje, které mi zajistí nezávislost na Boží svrchovanosti, která je nevyzpytatelná a zkoušky přinášející! Malý detail je v tom, že právě tohle je hříšný postoj, který se snaží Pán Bůh z mého srdce vymýtit.

Třeba kdyby člověk věděl, jak ta zkouška nakonec dopadne a mohl se o to opřít, tak by tak nenervil a důvěřoval. Ale to se dopředu odhadnout nedá. Nakonec i ten náš ztrápený odpad dopadl dobře. Šimon přišel poklepem na trubku na místo v odpadu, které bylo ucpané. Díky Bohu, to bylo v místě, kde ta trubka nebyla zabetonovaná v podlaze, ale vedla podél zdi, takže se dala rozdělat a zanesené místo vybabrat a tím odtok znovu umožnit. Problém způsobila sesmeknutá gumička z jedné z trubek, která zablokovala průtok a nabalila na sebe posplachované vlhké ubrousky. Hmmm, tož tak. Docela jsem se pak za sebe styděla, že jsem se nechala rozhodit, ale kdo mohl vědět, že to tak dobře dopadne, že?

Když jsem tak posílala Šimona s nočníkem plným hovínek, at' je jde někam zahrabat pod smrčky a pak i sama pobíhala po zahradě a hledala příhodné místo k vykonání potřeby, vzpomínala jsem na babičku mé kamarádky, která ještě v osmdesáti letech svého života chodila vykonávat potřebu na hnůj, protože neměla ani suchý záchod. To je tedy drsný, když si ji představím, jak pobíhá s průjmem a bolavými oudy v chladné prosincové noci, mám s ní slitování. Zlatá civilizace. Jeden náš kamarád, co byl v Africe, zase vyprávěl, že tam nemají ani suché záchody, jímky ani žumpy, tam se prostě chodí

vše vykonávat za chýš. Mají tam totiž tak pracovitý brouky, že do druhého dne je vše uklizeno. Když tak uvažuji nad tímto vyměšovací tématem, napadá mě, že je dobře, že takové odpadní potrubí funguje i v duchovním světě. Není nic horšího, než s nočníkem plným výkalů běhat po zahradě a nevědět co s nimi. Vlastní zahradu si zaneřádit, to se člověku nechce a hodit to přes plot k sousedům se to taky nedá a zamrzlá půda ani nedovolí poklad zahrabat. Podobně takový duchovní humus, naše vlastní hříchy, zlá slova, špinavé myšlenky, co s tím? Nechat si to doma je pěkně nechutný a pořád se to bude smradem připomínat, vylít to k sousedom či nenápadně zahrabat také není čestným řešením. Ještě že máme způsob jak se toho zbavovat a takové upřímné vyznání je nejspolehlivější odpadní potrubí, které se nikdy neucpe, ani kdybychom spláchli pořádný kus hnoje.

Měj se dobře, odpusť mi tu malou, hovínkovou úvahu nakonec a napiš brzy, těším se!
Alena

1.února

Ahoj Jani,

tak už víš tu velkou novinu. Narodila se nám Betyňka. Po telefonu ses ptala na podrobnosti, ale nebylo to žádné drama, jen jsem opravdu trnula hrůzou, zda do Brna v té naší Škodě 120 dojedem včas a už jsem se viděla, jak rodím někde mezi závěsemi. Začali mě sice bolesti již ráno, ale musela jsem ještě udělat jídlo na celý den pro Martina se Zdenkou, co tu stále pomáhají na stavbě, vyzvednout děti ze školky a počkat na Šimona až přijde z práce a pomůže s něčím neodkladným dole klukům, pak zbalit věci dětem k babičce a uložit je spát a poprosit sousedku o hlídání, než babi dorazí... Ale Betyňka byla ukázněná a počkala až do druhého dne, kdy se nad ránem narodila. Je nádherná. Krásná, heboučká a voňavá jak to jen miminka umí, jsme z ní všichni úplně naměkko a i když přišla v nepříliš vhodný čas, jsme za ní vděční.

Po příjezdu z porodnice mě uvítala delegace sousedek a jejich dětí, bylo to moc milé. Uvařily jsme si společně večeři, zatímco Betyňka v peřince putovala z ruky do ruky. Chlapi pracovali dole na stavbě a mě to tak přišlo najednou zajímavé a přirozené, v kontrastu s tou městskou izolací, kdy rodiny jsou opevněné buňky a i role manželů často převrácené, zženštilé. Nechci se tě nijak dotknout a je mi jasné, že v rodině, kde manžel nemá práci okolo domu, protože rodina žije v paneláku, nájemním domě, nebo bytovce a po příchodu z práce nemá na starosti nic jiného, než ohřívat gauč v obýváku, je určitě správné, aby převzal na sebe i část manželčiny povinnosti, obzvláště pokud ona také pracuje. Ale na vesnici, kde chlapi mají kromě svého fyzicky náročného zaměstnání ještě hromadu práce okolo topení, domu, zvířectva, je opravdu absurdní posílat chlapa umývat okna, podlahu, nebo žehlit prádlo. Tak mi připadá, jakoby ten pracovní tlak nějak urovnával začlenění do rolí blíže Božímu plánu. Už malí kluci se motají chlapům pod nohama, nakukují do motorů, jezdí s nimi na traktorech, kombajnech a nákladáčích po polích a zcela spontánně se učí chlapské roli od malička. Holky zase s mámama a babičkami pečují o zahrádky, úklid domu, větší prádlo, chodí do lesa sbírat lesní plody, které se pak učí zpracovávat, stejně tak jako dělat jitrnice, jelita a jiné produkty zabíjaček a tak pomalu zaplouvají do rolí ženských, aniž by měly pocit nějaké devalvace osobnosti, protože upéct pekáč buchet a donést ho na pole tátovi s bráchou, kteří orají, je od základu jiný pocit, než ten samý pekáč donést tátovi s bráchou, kteří se válejí v paneláku u televize!

Jasně, že toto dělení rolí má i své stinné stránky, už proto, že jsou tak hluboce a generačně zaseté v hlubokých kolejích a vyjít z nich není snadné. Takže pokud taková vesnická dívenka zjistí, že je studijní typ a tíhne ke knížkám a hraní na piano spíše než k hospodaření, často má smůlu a musí se přizpůsobit na úkor rozvoje vlastní osobnosti.

Já ale momentálně velice čerpám z tohoto poznání a hlavně začlenění do rolí jednak v rámci naší rodiny, ale i vesnice. Chodí k nám hodně dětí a malá Alžbětka je miláčkem všech. Naše Berenička je do ní úplně zamilovaná a jako nejstarší sestra se poctivě ujala patronátu nad Betkou. Máme takový ten šátek na nošení miminek, do kterého jí vždy Betyňku zavážu a ona ji v tom hodiny nosí. Je to zvláštní, ale teprve od čtvrtého, pátého

dítěte mám pocit, že rodinný systém běží více spontánně a tak, jak má. Děti se samy učí od sebe navzájem, hrávají spousty her a starší se přirozeně ujímají rolí jakýchsi zasvěcovačů do života, takže už nemusím vysvětlovat pořád dokola, proč se uklízí hračky, umývají ruce nebo neběhá po silnici a já jsem také tolerantnější k dětským chybám a prohřeškům. . .

Vnímám velkou rodinu i jako výborný a přirozený trenažér sociálních dovedností a budování charakteru. Musí se umět snášet na malém prostoru, dělit se o pokojíček i o hračky, o rodiče, čekat jeden na druhého, tolerovat to, že ten druhý je slabší, mladší, nezralejší a tudíž protivnější a uvřískanější, a přesto ho máme rádi a má nárok na své místo v rodině. Myslím, a vidím to kolem sebe, že naše společnost má problém v generaci jedináčků, protože sourozenci více jak pět let od sebe mají mentalitu jedináčka, kteří všechno smí, ale nic neunesou. Máš pravdu v tom, jak píšeš, že i na naše děti je ta rekonstrukce a i to, že jich je tolik, velký tlak, ale opravdu myslím, že spíše k dobrému, protože když se při dostatku lásky a porozumění budou učit sebezapření, bude to základním kamenem v budování jejich charakteru. Jasně, že se taky perou a někdy dost nechutně, ale myslím, že to k tomu všemu taky patří. Tenhle tlak je něco jako papiňák. Převaříme se všichni o dost rychleji.

Tak jsem tě dostatečně povzbudila k pořízení dalšího potomka? Dělán si srandu, ale je pravda, že mi přemýšlení o těch všech životních principech pomáhá přežít, ale to je asi taková ryze ženská vlastnost, že? Všechno rozebírat, o všem přemýšlet, hledat souvislosti . . . Jsem ráda, že v tom nacházím u tebe porozumění! Přeji Ti pěkný nadcházející týden a budu se těšit na odpověď.

Alena

3. března

Ahoj Jani,

díky za milý a vyčerpávající dopis. Jsem ráda, že se Vám tak daří, myslím na Vás opravdu často na modlitbách.

Ptáš se, jestli jsem viděla pořad Šumná města natočený ve vašem městečku. Ne, promiň, ale dosud nemáme zapojenou televizi, takže jsem ani nevěděla, že ho dávají a stejně bych ho nemohla sledovat. Není tu kabelovka a signál je tak špatný, že ho na obyčejnou anténu nelze chytit. Lidé si vztyčují na střechách obrovské sloupy a chytají co se dá. Když chtějí změnit program, musí vylézt dědek na střechu a točit sloupem, zatímco babka z kuchyně volá, zda už přijímač chytil požadovaný kanál a v jaké kvalitě. Takto zde fungují dálkové ovladače a této vášni jsme zatím nepropadli.

Prozatím nám k uspokojení čumitelského pudu nezbyvá než pár videokazet, které jsme vyhrabali v chatě. Děti mají nejoblíbenější nahrávku Sezame otevři se! a byť je to 4 hodinová videokazeta, znají ji již nazpaměť a nám, dospělým, to leze na nervy. Doposud jsme neměli ani čas koukat na televizi a přiznám se, že se mi i ulevilo po více než půlroční abstinenci televizního zpravodajství. Dříve jsem totiž při sledování zpráv propadala takovému podvědomému zoufalství a temnému strachu o život a bezpečnost dětí i náš. Vědomě jsem ho zaháněla přesvědčením, že vše je v Božích rukách a v Jeho režii a nemáme se čeho bát, ale někde ve mě hlodala nejistota živená právě televizními novinami. Vraždy, znásilnění, přepadení, zneužívání a týraní dětí, války, šikana... všude, všude kolem nás. K tomu houkání policejních sirén v jakoukoliv noční dobu a pořvávání opilců po okny... Možná jsem labilní a někomu tohle nevádí, mne to však stravovalo a ubíjelo. Cítím se klidnější.

Asi se celkově dostávám do nadhledu. Je to paradoxní, ale uvažuji o myšlence, že to, čeho se člověk nejvíc bojí, musí na něj přijít, aby se strachu mohl zbavit. Nejprve mě tato myšlenka napadla, když jsem uspávala naši Julinku. Řekla jsem pohádku, zaspívala, pomodlila, ale ona ne a ne usnout. Pořád se vyhrabávala z poddeky a blbnula. Ani nevím co mě to napadlo za hloupost, ale temně jsem zabručela, jakože se medvěd jde podívat, pročpak to ta Julinka ještě nespí. Jestli jsem předpokládala, že jí tím zaženu do postele, mýlila jsem se.

Pokud ji spánek dosud lehounce obcházel, s tímto zabručením zmizel úplně. Vytřeštila oči, skočila mi do náruče a křečovitě se držela kolem krku a ječela nepředstíranou hrůzou. Snažila jsem se ji uklidnit a vysvětlovala, že jsem to byla jenom já, ale její dvouletý mozeček tohle nebral a byl přepnut na program Zděšení. Zavolala jsem manžela, ale ani jemu se ve vysvětlování a konejšení nevedlo lépe, moji náruč odmítala opustit a stále ječela jak siréna. Modlili jsme se za ni, odváděli pozornost různými hračkami, ale marně. Dokonce i ostatní děti vylézaly ze svých postýlek a šly se podívat, co se děje.

V tom mě něco napadlo. Odmotala jsem si její ručky ze svého krku a rychle běžela do druhé místnosti pro plyšového medvídku. Pak jsem se potichu vrátila, zabušila na dveře a opět temně zabručela, stejně jak předtím, jenom ještě silněji. Po vteřině ticha,

když se znova ozval její jekot a zoufalý řev, vyšla jsem ze dveří s plyšovým medvědem a Julča se začala děsně chechtat. Smála se, až jí tekly slzy, přivinula k sobě onoho plyšáka a spokojeně usnula. Ulevilo se jí, že to, čeho se nejvíc bála, je ve skutečnosti jenom hračka. Do té doby nevěděla, jaký to medvěd může za dveřmi bručet a jen jeho představa ji uváděla v šílenství. Potřebovala se s ním setkat, aby mu mohla čelit.

A tak mě napadlo, že tak je to asi obecně se strachem. Když vzpomenu na to, že můj největší celoživotní strach bylo to, že nastane situace, kterou vlastníma silama nezvládnou, tak vidím, že právě tím mě Pán Bůh poslední rok prováděl. Od Šimonovy výpovědi v Praze, přes neplánované těhotenství až po nastěhování do ruiny, všechny tyto situace mě stavěly před můj strach a já mu musela čelit v reálné podobě. Tím, jak mi bylo zle v těhotenství, navíc byly i mé vlastní síly vyraženy ze hry a já musela přihlížet jak tupý, nezasvěcený divák, co se kolem mě děje, a spoléhat na mého manžela a Pána Boha, že se to děje dobře, i když to tak nevypadá. Uááá, nejtěžší boj mého života spočíval právě v tom, že jsem ho nemohla bojovat.

Představ si, že se mi Šimon svěřil, jak pro něho bylo důležité a jako pro chlapa i nutné, abych celou tu záležitost se stěhováním a sháněním peněz pustila a přenechala jemu bez takových těch ženských zoufalých scén. Hmm. Sama víš, jak to je. Často se o tom bavíme. Je to fakt prokletí od vyhnání z ráje. My ženský budeme po chlapech a těch jejich rolích, pozicích zodpovědnosti dychtit a myslet si, že máme lepší nápady, řešení, kompetence a zatím pokoj můžeme nalézt právě v tom, když svým polovičkám budeme důvěřovat a stát po boku. Je to těžké, děsně těžké a celý dnešní feministický svět jde proti tomu, ale když někdy vidím takové ty babky, co komandují svoje dědky a tváří se jak ředitelky zeměkoule, přičemž ale nejsou šťastné, je mi to varováním!

Tož tak. Pozdravuj svoji rodinu a naplánujte zase někdy návštěvu! Loučí se. Alena

20. března

Ahoj moje milá kamarádko.

Tvůj dopis mě moc povzbudil, jsem ráda, že máš takové grafomanské sklony jako já! Taky děkujeme za pozvání a snad někdy přijedem, ale to víš, snažíme se veškerý čas věnovat rekonstrukci, možná v létě.

Promiň, že jsem se tak dlouho neozvala, ale měla jsem dost práce kolem pomocníků. Kluci Dvořáčkovi, co nám tu celou zimu pomáhali vlastně končili s pomocí teprve tento týden. Zima je pomalu ale jistě u konce. Sice vysoké mantinely sněhu ještě lemují silnice, ale teploty mírně nad nulou je neoblomně zdolávají. Čůrčky z roztátého sněhu tečou po všech pozemních komunikacích a zahradu nám proměnily v čvachtu. S táním jsme objevili další problémy. Například ve sklepě pod chatou je víc jak půl metru vody a horší věc — z cesty nad domem se na nás valí veškerá voda z polí. Jsou tam již menší rybníčky, voda nemá kudy odtékat a mizí nám pod domem. A pak se divíme, že máme vlhké stěny! Takže, ačkoliv jsme již opravdu s pracemi velice pohli, objevují se další a další důvody v práci neustávat.

Občas se u nás objeví různé lidičky, ochotní nám pomáhat, někteří se zdrží i týden. Připomínám si své odhodlání brát život jako cestu a ne cíl. Podle hesla Není důležité kam dojedeme, ale co při tom zažijeme. A tak se snažíme radovat se, že díky naší nouzové situaci v rozpadlé ruině můžeme zažívat pomoc a podporu různých přátel a objevujeme, že společná práce má svoje kouzlo. Je to silný moment, když lidé můžou společně něco dělat, třeba se i u toho zapotit, zanádat, pohádat se, když mají na věc odlišný názor, sedřít se jak koně a večer padnout za stůl, dát si teplou baštu a popovídat si o tom, jak to dneska šlo, co nového pod sluncem, zavzpomínat na dobu minulou... Má to v sobě takový silný náboj a stmelovací sílu, určitě větší než se jenom potkávat na biblických hodinách a třást si rukou na bohoslužbách. Nemůžu se ubránit dojmu, že to Pán Bůh tak zamýšlel. Aby se lidé potřebovali a v zájemné spolupráci nacházeli povzbuzení a vnitřní útěchu.

Napadá mě, že to možná zní jako klišé a fráze, ale vzpomeň na sebe, že i ty mně říkáš, jak ti chybí pocit sounáležitosti v církvi a podpora společenství. Že církev je spíše jako spolek zahrádkářů, kde si každý hrabe na svém záhonku, ten cizí ho zajímá jen tak přes plot a sejdou se jen na plenární schůzi. Daleko více než živý organismus, kde jeden úd pečuje o druhý. Věřím, že proto si máme pomáhat a žít víc propojeně, komunitně, protože ve společenství je skrytá síla a Boží moc k uzdravení. Nejde o to, co církev udělá, dokáže, jaké kroužky provozuje, ale že přitom spolupracují různí lidé, komunikují, pomáhají si, povzbuzují se, utěšují se, když se to nedaří. Možná to moje heslo o tom, že není důležité kam dojedeme, ale co přitom zažijeme, je takto praktikovatelné i v církvi.

Ale i u těch pomocníků je zajímavé sledovat rozdíl mezi těmi z města a z vesnice. Nedávno Šimon přivezl své žáky ze školy, aby nám pomohli vynosit z jedné místnosti suť a naložit ji na valník za nějaký ten peníz. Byli to čtyři žáčci osmé třídy, ale chovali se jako pilní mravenečci. Ještě Šimon nedovysvětlil, co vše je třeba udělat a oni už se

sami chápali nástrojů, byli vynalézaví, jak si práci ulehčit, hned věděli, jak cihly roztřídit a očistit. Bylo zkrátka vidět, že už často dělávají a jejich výdrž byla obdivuhodná. Naproti tomu děti města, ač věkem dospělí, byť k práci odhodlaní, tempo nemají ani poloviční, často potřebují odpočívat, rádi se opřou o nějakou tu hromadu cihel a zasní, zavzpomínají, popovídají, popíjí kávu a neví, jak se co dělá a těžce se to učí.

Také je zvláštní sledovat tento rozdíl i ve vztahu k hygieně. Docela neprávem se vesničané nazývají Vidláky a rčení o slámě v botách také není pravdivé. Zatímco vesničané jsou z domu vycepaní k tomu, že se ze špinavých věcí svléká ještě na chodbě a ruce vydrhnou až po lokty Solvinou, měšťani se neobtěžují ani sezout, natož převlékat, a špína z ruk se zlehka setře do ručníku. Už v létě mě fascinovalo, když se to tu hemžilo pomocníky, že děti města se okamžitě zbavili bot, užívali si freevolného života na vsi chozením na boso ve slepičácích a blátě, válením v hromadě písku a pak bez jakých koliv skrupulí (natož očisty) nakráčeli na čerstvě vytřenou podlahu v kuchyni a složili svůj korpus v čisté posteli.

Jinak u nás není nic nového. Vlastně ano: Kuna nám sežrala slepice. Lépe řečeno; vypila. Protože ty mrchy jim pouze prokousnou hrdlo a vysají krev. Byly to fakt dobrý nosnice. Domča si s nimi hrál na jestřáby a zkoušel je cvičit. Věrně snášely i v těch největších mrazech a péče o ně nebyla tak náročná. Alespoň jsem neměla špatný pocit, že vyhazují zbytky. Jenomže ty potvory se naučily nocovat v korunách stromů! Asi jim ta jestřábí mentalita vlezla na mozek. A jelikož chodit je zavírat byla Dominikova práce, dost protestoval, protože to znamenalo obejít stromy a posházet je pomocí klacků za houstnoucí tmy a násilím je nacpat do kurníku. No a tak občas pozapomněl, čehož využila místní kuní populace a tak jsme přišli o slepice. Nicméně zůstanou dlouho v naší paměti, neboť nedbali učebnicových nauček o tom, že kur domácí snáší jedno jediné vejce denně a věrně nesly každá minimálně dvě, tři. Nikdo nám to nevěří, prý to není absolutně možné, ale je to tak. V době, kdy ve vsi nenesla ani jedna slípka, naše dvě turboslepice dávali až osm vajec denně. Sousedé si k nám chodili kupovat vajíčka o nedůvěřivě prohlíželi plot okolo naší zahrady, přesvědčení o faktu, že jejich slepice chodí zanášet k nám!

A ještě jedna novina, na kterou nesmím zapomenout a potěší tvé ucho: Zdeněk, starší z Ferdů Mravenců, začal chodit s mojí kamarádkou Mirkou, co mi tu často jezdí pomáhat. To mají tedy dobrou výslužku a náš dům se zapsal i do jejich historie!

Těšíme se na jaro. Včera mi Domča přinesl první sněženku, snad už je za dveřmi!

Alena

22. dubna

Ahoj Jani,

doufám, že jsem se tě nějak s těmi sborovými úvahami nedotkla, že neodepisuješ. Asi teď žiješ nástupem do nové práce a nemáš čas na psaní, vid'?

Já si to neumím, po těch 11 letech v domácnosti ani představit. Jsi statečná. Mně už dělá problém jenom přinutit mozek přemýšlet a když se mě děti zeptají na něco ze školy, s hrůzou zjišťuji, že nevím ani to, co by mě v životě nenapadlo, že lze zapomenout!!! A ještě větší hrůza mě obchází, když sama sebe slyším, jak posílám svoji drahou polovičku, aby si umyla ručičky před papáním, či mu utírám pusinku bryndáčkem. Nevím, jak budu jednou schopná se zařadit do společnosti, mateřská dovolená, to už je samo o sobě jak diagnóza.

Minulý týden jsme dělali dole podlahy, znamenalo to, že jsem musela odjet i s dětmi na pár dní k našim, protože se tam nedalo chodit. Vyměnili jsme také pár oken. Stále narážíme na stejný problém — malá nabídka možností. Ať řemeslníků, tak materiálů. Jelikož se tu stále s lidmi moc neznáme, tak sehnat nějakého profíka bývá problém, často musí přijet až z jiného kraje. S materiálem je to tak, že nabídka místních obchodů je mizivá. Jednak je zde kupní síla obyvatelstva slabá a pak také jsou zákazníci nenároční, konzervativní. Jim stačí bílé nebo růžové kachličky, tak jak to mají jejich rodiče, nepotřebují vymýšlet nějaké extravagance. Takže když chce člověk něco jiného, musí buď vsadit na nejistotu a objednat z katalogu a doufat, že se mu to bude líbit a nebo zajet někam daleko, do velkého města, což je náročné a vždy se prodraží. Tudíž i my se musíme leckdy smířit s nějakým kompromisem a tím, že to nebude úplně podle našich představ prostě proto, že naše představy jsou náročné na uskutečnění. A s tím se smírují nerada.

Ještě další nevýhodu vesnice začínáme poznávat. Po těch listech, ve kterých jsem pěla ódy na vesnický život tě to možná překvapí, ale asi se to dalo čekat... Pomluvy. Navázali jsme tu pár vztahů se sousedy a pomalu začali pronikat do místní hierarchie a odhalují se nám podzemní hybné síly vztahů příbuzenských a přátelských. Dozvěděli jsme se, čím je to pomníček u silnice za vsí, komuže se tam zabil syn při autonehodě a proč, kdo ve vesnici nejvíc chlastá a nestará se o děti, komu komunisti co zabavili a kdo dostal v restituci víc a proč se mu tedy závidí... a že i my se o děti nestaráme, chodí po vesnici zanedbané a od té doby, co jsme se my přistěhovali, tak je vesnice zamořená všima!!! Je neskutečné, co dokáže lidský mozek vyplodit na základě minimální informace. Třeba o jedné holčičce trpící mozkovou obrnou se táhnou zvěsti, že jezdí na vozíčku proto, že je tak tlustá až nemůže chodit a tak obézní je zase proto, že ji rodiče moc krmí a zakazují chodit!!! O nás zase smýšlejí apriorně s nedůvěrou proto, že máme hodně dětí, což mají jenom cigáni a ti jsou vždy zlí, špinaví, mají vši a kradou. Navíc lidé, co nám prodali tento dům, původní majitelé, byli velice konfliktní a dělali po vesnici zle, takže jelikož my jsme se přistěhovali také z Prahy, prostě nemáme šanci být vnímáni jinak!!!

No řeknu ti, že ona ta lidská blízkost je moc milá, ale zas tak zneužitelná! Lidé si vidí do talířů, jak se říká, a to je svádí k různým spekulacím a podivným kalkulacím, srovnávání

ze sebou ve svůj prospěch. Někdy vymyslí takovou zlou pomluvu, že se člověk diví, proč vůbec a jaký z toho můžou mít prospěch. Nebo jestli je to strach z neznámého, odlišného? Různé skryté zášti, hluboké a po mnoho generací utvrzované rozkoly, kdy už nikdo neví proč, ale zato pocítují jak silně. Dodneška. Zažili jsme pomluvy na naši adresu tak hnusné a zlé, že mi z toho bylo úplně špatně a anonymita velkoměsta mi najednou přišla bezpečná a uklidňující. Docela si dovedu představit, jak pro někoho, kdo v tomto vyrůstá a musí umět proplouvat systémem a vědět s kým se bavit, s kým ne a co komu neříct a jaké hry hrát, může být taková Praha úplně anestetickým a bezpečným prostředím! Obzvláště, když zažívá nějaké utrpení doma a nemá se tomu s kým svěřit, protože to se do daného systému nehodí a ani to neumožňuje. Systém také není moc tolerantní k nějakým anomáliím, jako je vlastní názor či odlišný životní styl. Trochu hledáme, kde je ta hranice mezi touhou zapadnout a přizpůsobit se a už sebepopřením a děláním věcí, se kterými nesouhlasíme. Každopádně pomlouvám se asi člověk nevyhne. Však to sama znáš. Pravdu dí pan Spejbl, když praví Hurvínkovi, cituje Babičku Boženy Němcové: Není člověk ten, aby se zalíbil lidem všem.

Musím končit, Máničko, letím pro děti do školky.

Ahoj Alena

13. května

Ahoj Jani,

je to drsné, ale povzbudila jsi mě svým líčením toho, jak se lidská nevraživost a pomluvy dotýkají i vás. To jsem opravdu nevěděla! Alespoň vidím, že se tomu nedá vyhnout splněním nějakých kritérií, a i když člověk žije sebestandartněji, maloměšťácky a veleslušně, vždycky se najde někdo, komu to vadí. Tak vám přeji hodně sil, jsi dobrá, jak to dokážeš nevnímat, mě to vždycky rozhodí a úplně sejme a pak přemýšlím nad tím, jak si za to můžem sami a jak by se to dalo napravit. Ale máš svatou pravdu. Není to možné.

Stejně to má snadnější ten, kdo celý život žije na jednom místě, kde je generačně zakořeněný a kolem něho jsou lidé, kteří ho znali jako malé dítě, a i tak ho v podstatě pořád vnímají, nějak k sobě patří. Když člověk takhle znenadání přijde do nového prostředí, je to strašně těžké. Překonat nedůvěru, protože je to lidská přirozenost — bát se nových věcí. Budovat nové vztahy. Už s dospělými lidma!!!! Uvědomuji si, jak snadno se kamarádí děti, bez předsudků a zbytečných obav a jak dospělým to už tak nejde. Když přijedu k našim a projdu se městem a nebo jdu nakupovat, potkávám lidi, kteří mě znají ze školy, z kroužků, bývalé sousedy, spolužáky, přátelé mých rodičů, vzdálené příbuzné a ti mě zdraví, zastavují, ptají se, jak se mám... Však to znáš, ty žiješ ve svém rodném městě, ale mně došla potřeba takové sítě vztahů až teprve tady, kde prožíváme takovou vztahovou izolaci a všichni lidé jsou v podstatě cizí. Zde zajdu na nákup a nikoho neznám, nikdo mě nezdraví, ani já s nikým nepromluví, všechny ty tváře jsou mi cizí.

I to mi přijde zajímavé, že vztahovou síť tvoří i lidé, které v podstatě vůbec neznáme a nevíme o nic absolutně nic, než to, že tamta silná blondýna pracuje v kadeřnictví a tamten brýlatý vousáč sedí na vrátnici fabriky na křižovatce a o tamhletom nevím vůbec nic, ale každý den ho potkávám cestou na autobus...

Je to opravdu těžké. Někdy si připadám jako pod neviditelným pláštěm. Procházím městem, nikdo mě jakoby nevidí, nevnímá, nikoho nezajímám a já se neodvážím promluvit první, jsem vetřelec a připadám si nezvaně, trapně. Tohle mě předem také nenapadlo. Já vím, mluvily jsme spolu o tom, jak je těžké se přestěhovat na neznámé místo, ale já myslela spíš prostorově než vztahově. Jakože člověk neví kde je jaký úřad, obchod, kde a jak a co zařídit. Ale tohle je ještě těžší. Pomalu sice navazujeme vztahy a seznamujeme se se sousedy, ale už to není jak za mlada, kdy jsme si spolu zahráli schovku a už jsme byli kamarádi na celý život.

V Praze mi také vztahy chyběly, ale tam jakoby to bylo přirozenější a nikdo to ani neočekával, protože lidé se na svých místech velice rychle proměňovali a bylo vyjímečné znát i vlastní sousedy. Zde to více bije do očí, protože se všichni znají a my jsme cizinci.

Práce na domě se teď směřují na úklid suti, kterou jsme po celou zimu vyváželi na zahradu a teď tvoří ohybné a nebezpečné hromady. Soused, truhlář samouk, už začal pracovat na výrobě kuchyňské linky a umístění elektorspotřebičů do její konstrukce. Objednali jsme si také v kamnářství výrobu kachlových kamen. Sice to jsou další peníze

navíc, ale po prostálé zimě, kdy tak často nešel proud, ať už nějakou opravou nebo kalamitou, a my tu mrzli a nemohli si ani ohřát vodu na mytí či uvařit čaj, to považujeme téměř za nutné. Je lépe být nezávislí na veřejných zdrojích a kachláky v kuchyni vytopí celé spodní patro, bude se dát na nich i vařit, péct, budou tvořit takové teplo domova.

Pro dnešek se s tebou loučím. Už začaly teplé dny, býváme skoro pořád venku, snažíme se využít počasí k pracem okolo domu, tak není tolik času a Betyňka už taky není jenom takové to spinkací miminko a vyžaduje víc pozornosti. Takže se měj hezky, pozdravuj rodinu a ahoj.

Alena

24. června

Ahoj moje nejmilejší přítelkyně,

zdravím tě z rozpálené Vysočiny! Začala opravdu silná horka, to máš pravdu, a i když je u nás o pár stupňů chladněji než u vás, pořád to stojí za to.

Je konec školního roku, dětem začaly školní výlety, i Šimon, jakožto učitel na jeden takový musel a zas má o pár vlasů míň. Ty děti jsou čím dál divočejší, neříkej mi, že i my jsme takoví byli?

Zahradu jsme vyklidili od suti, bylo to tedy šílené — tuny a tuny. A pak to vyhrabat z hlíny, trávy a znova osít. Ačkoliv taková práce mi nevadí, člověk má pocit, že vidí výsledek. Podařilo se nám také zlikvidovat několik dalších kadibudkových staveb na pozemku, králíkárnu a chlívků. To bylo nechutnější než sut', protože vše bylo k prasknutí nacpané jakýmsi sajrajtem. Starými hadrami, plesnivým senem, umakartovými stolky, starými kartáči, rzí proděravělými kastroly, pneumatikami, sklenicemi plnými žluté tekutiny... Fuj, ble, humus.

Podařilo se mi konečně také již vyhrabat ze všech záhonů a trávníků střepy, dráty a eternitové tašky, kterými byly odděleny jednotlivé záhony a nabízely se jako aktivní pachatelé dětských úrazů. Stejně ale se stále nové odpadky zjevují, stačí zarýt rýčem do země, či nakouknout pod živý plot. Zřejmě se dříve odpadky zakopávaly. Uf. Domča pečlivě prolezl pozemek a udělal si hromadu, kam házel staré železo. Nakonec to odvezl se Šimonem do šrotu a dostal za to 2000 Kč! Alespoň nějaký užitek zahrada vydala.

Šimon se teď nejvíce soustředí na dolní patro. Vůbec se to nezdá; cíl jako by byl na dohled, ale práce stále neubývá. Den je krátký a než se člověk rozkouká, tu něco zatluče, tamhle přířízne a už je čas balit nářadí a jít spát a další den v háji. Často je tak málo času, že zvažuje, zda se vyplatí během krátkého odpoledne po příjezdu z práce vůbec špinit nářadí. Vytahovat kýbl, vrtačku a stavební metly, se kterými míchá lepidlo na dlaždičky, a pak ho stihnout spotřebovat a ještě vše umýt... Člověk by potřeboval na takové práce celý den a ne pár hodin odpoledne po návratu ze svého zaměstnání. Pořád se cítíme pod tlakem, co všechno se má stihnout a do jakého termínu. Když mají přijít zedníci zazdít nové okno, znamená to těsně před tím to staré vybourat, ale zas to nemůže být úplně těsně před tím, protože se často zjistí, že je uhnulý a nebo chybí překlad, což znamená vybourat kus zdi, umístit ho a opět vše zazdít. Všechny práce tedy na sebe navazují, nic není samo o sobě a každé malé tůknutí do zdi přinese nečekané nové objevy a nutnost dalších časových i materiálních investic.

Teď už se chodím dolů dívat. A ráda. Tedy nejdřív ráda, protože práce začínala být vidět a naplnění snu dostávalo reálnou podobu, ale je to jak chodit okolo cukrárny a nesmět dovnitř, protože pořád není otevřeno. Ale uvědomuji si, že zatímco já jsem unavená spíše čekáním a pobytem v provizoriju, tak pro Šimona to musí být únavné dvojnásob. Pořád to nemá konce. Pošlu ti nějaké fotky, ať víš, jak jsme pokročili.

Dovol mi vylíčit ti můj nejsilnější zážitek posledních dní. Možná není tak důležitý, ale uvnitř mě hluboce dojal a je další mojí zkušeností o tom, že věci nejsou tak, jak se

zdají být. Je to asi dva dny zpátky: Šla jsem k sousedom s konvičkou pro mléko. Oni chovají docela dost dobytka, prasata, drůbež a tak. Přešla jsem celý dvoreček s průvodem našich dětiček, které se za mnou batolily jako husí průvod. Já šla v čele, tlačíc kočárek s Bětuškou. Děti se vždycky běží podívat na zvířátka a já mám co dělat, abych je uhlídala, obzvláště, když se vprostřed dvora vrší hromada hnoje, na kterou vede prkno, po kterém se hnůj na kolečku vyváží. A po kterém naše děti velice rády běhají! Takže všeobecný zmatek, ve kterém se snažila zazvonit na sousedku. Najednou se z vrat vedoucích z dvora na pole přiřítilo stádo krav a bezhlavě se hnalo ke vchodu do svého chléva, tak jak bylo zvyklé. Já vím, že nejsou zlé, ale kdo kdy viděl chvátat stádo domů ke svému žlabu a dojení, ten mi dosvědčí, že není radno mu vstoupit do cesty. Začala jsem pobíhat a honem houfovat svoji drobotinu a v tom mi došlo, že kočárek s naší Bětkou stojí zrovna ve dveřích chlíva kam míří! Úplně mi zatrnulo a chystala jsem se tam skočit, když v tom se stalo něco neuvěřitelného. Z hromady slámy se zvedl sousedovic starý pes, vrhnul se na krávy a zahnal je daleko od kočáru a tak dlouho držel v šachu svým štěkotem, než přivolal hospodáře a já se uklidila do ústranní i s kočárkem a dětmi. Víš, ono by asi na tom nebylo zas tak moc působivého, krom té úžasné psí inteligence, ale on ten pes byl ve strašném fyzickém stavu. Bývalý ovčácký pes, vlčák, ale posledních pár let již skoro slepý, zacuckovanou, páchnoucí srst místy vylýsalou na kůži, nohy za sebou sotva vlekl. Většinu dne prospal někde pohozený, nezřídka i na té hromadě hnoje, mouchy po něm lezly, takže jsem si občas myslela, že už je mrtvý a docela jsem si to i přála. Nebála jsem se ho, ale byl mi odporný. Teď jsem však změnila názor a je to můj hrdina. Ačkoliv, nutno dodat, že po tomto heroickém výkonu ze zase svalil na slámu a dělal mrtvolu, jakoby se nechumelilo. Já zůstala úplně opařená a stále kroutím hlavou nad tím, kde se to v něm vzalo! Budumu muset koupit nějakou dobrou kostičku za odměnu!

Ahoj a mějte se dobře na dovolené, budeme na vás myslet, hlavně at' dobře dojedete.

Alena

19. července

Ahoj Jančo, děkuji moc za pohlednici z dovolené. To věřím, že jste si pobytu u moře museli užít. Úplně vidím, jak děti běhají po pláži a dovádí mezi vlnami. Je to nádhera, taky bych si dala říct.

Ale s naší stavbou si budeme muset všichni na jakoukoliv dovolenou nechat zajít chutě alespoň ještě pět let. Až opravíme spodní patro, čeká nás střecha, která je z popraskaných betonových křidlic a při silnějších lijácích nám pod ní zatéká a v podkroví se objevují fleky na stropě. A to je ještě otázka, v jakém stavu budou krovy. Už nejsem v těchto záležitostech optimista. Většinou je stav věcí horší, než naše nejhorské představy!

A v neposlední řadě nová žumpa, protože zde není kanalizace a stávající je malinká, rozpadající se hrůza zakrytá jenom mřížovím a plechem a navíc přímo před vchodovými dveřmi! Když nám traktor vyvážel valník plný suti, soused si ji bral na vysypávání polních a lesních cest, měl řidič obavy, zda může po žumpě přejet. Bohužel jinou cestou vyjet nemohl a tak to bylo napínavé. Ještě před vyjetím nám napínavě líčil, jak se čas od času do žumpy propadne a to je pak problém jak pro majitele žumpy, tak traktora... Takže jsem opravdu trnula. Řešit další problém, co s odpady, opravdu nechci. Ale asi ho andělé nadnášeli, protože traktor i valník plný několika tun suti projeli bez úhony na naší žumpičce. Nicméně, i tak se s ní musí něco udělat. Je v pořadí.

S příchodem prázdnin se k nám začalo sjíždět spousta kamarádů a známých z různých konců republiky. Je to veselé období plné pikniků, opékání buřtů, vyhrávání na kytaru do noci a úmorné práce celý den. Ale s pomocníky to jde líp od ruky, člověk má i lepší náladu a ochotněji snáší nepříjemnosti. V jeden den se nám tu zcela neplánovaně sjelo hned několik přátel, postavili si stany na zahradě a užívali jsme si společenství, to bylo opravdu povzbuzující. Někteří se staví, jakože jedou okolo, jiní zase přijedou nám pomoci a všichni se zdrží pár dní. Je to super.

S pomocníky je ale ta potíž, že to dělají z dobré vůle, zadarmo a tudíž se jim nedá nic vytknout. Nejdřív mě to mrzelo, že tu máme spoustu věcí tak posílaných amatéry dobrovolníky a práce odvedená profi firmou prostě vypadá od prvního pohledu jinak. Tedy alespoň měla by a nebo by se to mělo dát reklamovat, což v případě dobrovolníků nepřípadá v úvahu. Ale nakonec jsem se s tím vyrovnala oblíbeným způsobem, pomocí mého sloganu — není důležitý cíl, ale cesta. Tak se představuji ten náš dům jako takový deník a udělaná práce v něm je vepsaná historie. Každá dlaždička má svůj příběh. Kdo jí vybíral místo, kdo ji lepil, jak se mu přitom vysypaly do lepidla křížky, tady za tu kantku zapadlo Dalimilovi kladivo a je tam dodnes, tamhleten kámen roztrhl Vítovi kalhoty přes celý zadek a tady je díra v podlaze od toho, jak Mikovi upadl buben, proč je tahle dlaždička nakřivo a komu na dveře nové linky ukápla tmavá barva... To nejsou vady, to jsou stopy příběhu, o který bychom přišli, kdybychom rekonstrukci zadali firmě.

Dá se to tak brát, ne?

Stále realističtější

Tvá kamarádka Alena

13. srpna

Milá moje Jani, tak už je to přesně rok, co jsme se přestěhovali. Uteklo to jak voda a já si připadám jak o deset let starší, nebo alespoň jako někdo jiný. Anebo spíš jako někdo, kdo přišel o iluze.

Dnes přišel účet za elektriku. Na 50 tisíc korun. Je jasné, že to je cena za topení elektrokotlem. A to jsme topili jenom v půlce domu, co to bude stát, až budeme vytápět celý dům? Rozhodli jsme si pořídit — hádej co? — kotel na pevná paliva. Ano, je to tak. A dole mi kamnáři během dneška dostaví kachláky, už to skoro mají. Není nad topením dřevem, ta elektrika je taková slabá, studená, brrr, to jsme si užili zimy letos.

Linka už mi dole stojí, krásná, nová, voňavá dřevem. Koupelna je téměř hotová, zbývá dodělat opravdu už jen pár věcí, už jsem si tam přestěhovala pračku. Šimon teď dodělává kotelnu a předsíň. Pomalu začínáme čistit skříně, které se nám před rokem nepodařilo nastěhovat do podkroví a po ročním pobytu na stavbě se obalily do kabátu z prachu a špíny, umýváme okna, přiděláváme světla. Těšíme se, i když to není zrekonstruované přesně podle našich představ a už vůbec ne dokonalé podle jakýchkoliv norem a spousta míst svědčí o naší neznalosti řemesla. Znáš mé perfekcionalistické sklony s neochotou smiřovat se s kompromisem. Alespoň nás to ale udržuje při vědomí, že jsme jenom hosté na této zemi a ani nemůže být našim cílem se tu příliš zabydlovat.

Musím běžet, děti mě volají. Ahoj, a děkuji, žes mě věrně provázela.

Alena

P.S. Dnes ráno se ke mě přitulila moje drahá polovička a pošeptala mi do ucha větu, na kterou jsem byla dlouho alergická:

Miláčku, do října se budeme stěhovat dolů. . .